

ŽALOSTINKA ZA RUDARJE

Banovići, 27. februarja — Po močni eksploziji v jami Radina v rudniku premoga Banovići nekaj po 13. uri se je 177 rudarjev prve izmene zastrupilo z ogljikovim monoksidom. V jami je zaradi zastrupitve umrlo 51 rudarjev, eden je podlegel v bolnišnici. V tuzlanski bolnišnici je še 11 poškodovanih rudarjev. Domnevajo, da je vzrok nesreče, ki jo moramo prišteti k najbolj tragičnim nesrečam v zgodovini našega rudarstva, eksplozija v pomožnem skladišču razstreliva.



Reševalne skupine so na kraj nesreče prišle iz vseh bližnjih rudnikov. Njihova zasluga je, da so veliko število rudarjev rešili ob pravem času

Padec iz četrtega nadstropja

Ko je Anna-Maria Tiedmann dobila sporočilo iz bolnišnice, da je njen triletni otrok popolnoma zdrav, ni tega mogla verjeti. Vse je bilo podobno čudežnemu slučaju. Sin je padel iz četrtega nadstropja, približno 20 metrov globoko v grm pred hišo. Levo in desno ob hiši je bila betonska plošča. Samo na majhni prostornini pod okni so zasadili grmičevje. V enega izmed teh grmov je padel njen triletni sin, ne da bi pri padcu dobil kakršnekoli poškodbe. Mati triletnega Erica je pojasnila ta nevsakdanji dogodek. »Pripravljala sem se, da na novo prepleškam otroško posteljo. Nacnkrat me je obdala slabost, najbrž zaradi vonja barve. Odprla sem okno, da bi prišla do svežega zraka. Kmalu sem padla v nezavest. Ko sem prišla zopet k zavesti je otrok izginil. Mislila sem, da se je skrčil v stanovanju, zato sem preiskala vsak najmanjši kotiček. Otroka ni bilo nikjer. Čez nekaj časa pa je vstopila hišnica z otrokom v naročju. Koža na sinovi glavi je bila opraskana, vendar otrok ni jokal. Peljala sem ga v bolnišnico na pregled in opazovanje. Zdravniki so ugotovili, da pri padcu ni pretrpel nobenih poškodb, ki bi vplivale na njegov razvoj. Najbrž je otrok v času, ko sem ležala v nezavesti spiezal na mizo v bližini okna, zgubil ravnotežje in padel s četrtega nadstropja v grm pod oknom, kjer ga je hišnica našla.

LIPE REVSE



Petindvajsetletni rudar Radman Mukinović, ki se je tudi moral zaradi močne zastrupitve zateči v bolnišnico, takole opisuje nesrečo: — Bil sem na svojem delovnem mestu, ko sem naenkrat začutil močan zračni pritisk. Skupaj z nekaterimi tovariši me je vrglo 5 do 6 metrov daleč proti notranjosti rova. Takoj smo vedeli, da je nekaj narobe. Skupina rudarjev se je namenila pogledat, kaj se je zgodilo. Pridrl je drugi val zraka, zato so se morali vrniti. Nismo vedeli, kam naj bi se obrnili. Tedaj smo tudi opazili, da prihaja močan dim od skladišča pri izhodu iz rova. Hoteli smo na prosto, toda ko smo se približali skladišču, so nam roke in noge začele odpovedovati. Vrnili smo se k oknu, kjer je bila črpalka za zrak.

Skupina, ki je hotela na vsak način k izhodu, se ni vrnila. Začutili smo, da nam primanjkuje zraka, zato smo se zbirali okoli cevi za dovod zraka. Še ena skupina je odšla. Potem je nekdo vzkliknil, da prihajajo reševalci...

REŠEVANJE PONESREČENIH

Nesreča se je pripetila ob 13. uri in 10 minut. Do 18. ure in 30 minut so vsi rudarji sami prišli ali pa so jih prinesli iz jame na nosilih.

Takoj po eksploziji so na mesto nesreče prihitele reševalne ekipe iz vseh rudnikov tuzlanskega bazena. Pridružile so se jim tudi ekipe zdravnikov in drugih zdravstvenih delavcev iz Tuzle in drugih mest. Mobilizirali so vse rešilne avtomobile, gasilske enote in saniteto JLA.

Istčasno so pozvali prebivalce, naj se priglasijo za oddajo krvi za ponesrečence. Odzvalo se je toliko prostovoljnih krvodajalcev, da zdravstveno osebje ni moglo vseh sprejeti.

Eksplozija v jami je bila tako močna, da je porušila betonski podporni zid. Vsa jama je razpokala, glavni vhod in izhod pa sta bila zasuta. Zasute rudarje so reševali skozi jašek za dovod zraka. Ponesrečenim, ki so bili še živi, vendar v nezavesti zaradi zastrupitve z ogljikovim monoksidom, so takoj pri prenosu iz jame nudili prvo pomoč s kisikom in umetnim dihanjem.

PRISEBNOST REŠILA MNOGA ŽIVLJENJA

Čeprav je prišlo do eksplozije nepričakovano, so reševalne ekipe in rudarji v jami pokazali veliko prisebnost. Če ne bi reševalne ekipe tako hitro reagirale in če zasuti rudarji ne bi bili tako iznajdljivi, bi bilo lahko število žrtev še veliko večje. Sestdesetim rudarjem je uspelo, da so se sami izvlekli skozi zračni jašek. Večja skupina rudarjev pa je z deskami in obleko zadelala dohod v svoj del rova in tako preprečila močnejši vdor strupenih plinov.

Do eksplozije je prišlo okoli 70 metrov pod zemljo. Na mesto nesreče sta prva prišla rudarski nadzornik Milan Hleb in poslovodja Edo Kuhar. Na nesrečo ju je opozoril manjši potres, ki ga je bilo mogoče začutiti v upravni zgradbi rudnika. Pred njima se je razgrnil strašen prizor. Skupina rudarjev je stekla proti izhodu. Nadzornik in poslovodja sta jim zaklicala, naj se skušajo rešiti pri zračnem jašku. Vsi, ki so ju poslušali, so se rešili, tisti pa, ki so nadaljevali proti izhodu, so popadali kot pokošeni.

SPUSCENE

ZELENO-ČRNE ZASTAVE

Z družinami ponesrečenih rudarjev in s kolektivom rudnika Banovići součustvuje vsa Jugoslavija, vest o nesreči pa je žalostno odjeknila tudi v tujini. V dnevih od torka do četrka je bilo v BiH proglašeno narodno žalovanje. Zabavno življenje je v mestih te republike popolnoma prenehalo. Na vseh državnih in javnih poslopih BiH so visele zastave na pol droga. Tudi vse zas... bosensko-hercegovskih rudarjev so bile spuščene na pol droga.

Grečanja z ljudmi

Ne bo odveč, če se tik pred pustom pogovorimo z znanim kranjskim humoristom Francetom Trefaltom ali Lipetom Revštom, kakor mu še drugače pravijo. Lipe je prav rad odgovoril na postavljena vprašanja.

»Kakšne maske predlagate letos za direktorje, za prosvetne delavce in za obrtnike?«

»Direktorji: maska smejočega, veselega človeka, ki bere časopis. (Pravijo, da direktorji ne bero radi časopisov.) Prosvetni delavci: lice privatno, to se

Nasvet za maske

pravi normalno. V levi roki veliko, debelo denarnico, v desni učbenik za leto 1962. Obrtniki: maskirana glava spredaj in zadaj. Spredaj smejoč obraz z napisom na prsih »DOHODKI«, zadaj nadvse tragičen obraz z napisom na prsih »PLAČILNI NALOG.«

»Kaj menite, kakšne narodnosti bo človek, ki bo prvi prišel na Luno in ali mislite, da je že kdo na Luni?«

»Prvi človek bo brazilske narodnosti. Verjetno bodo na Luno najprej poslali opico. Če je že kdo na Luni, ne bi mogel trditi, slišal sem pa že večkrat, da jih je precej, za luno.«

»Ali znate svetovati, kakšno dobro delitev osebnega dohodka in ali ste se že sami znebili mezndne miselnosti?«

»Glede delitve osebnega dohodka bi vam bolje odgovoril direktor Pavičević, trenutno na daljšem dopustu v prostorih sodišča v Novem Sadu. Mezndne miselnosti sem se popolnoma otresel, ker sem upokojenec.«

»Če bi bili občinski mož, kam bi obesil kranjski viseči most?«

»Če bi bil dovolj dolg, bi ga podaril za premostitev prepada med VZHODOM in ZAHODOM.«

»Ker so v Kranju začeli preganjati črne koze, nas zanima, ali so dosedanje mere zadoščne, da se koze v celoti zatro?«

»Za preprečitev epidemije črnih koz, so podvzete zadoščne mere in se črnih koz ni bati. Ne bomo pa zatrli ostalih koz. Prav danes sem slišal tri gimnazijce, ki so soglašali v svojih izjavah, da je njihova sošolka prava, pravcata koza. Tistih koz, ki nam dajejo mleko, pa sploh ni treba preganjati.« — M. Živkovič

FRANCIJA med dvema ognjema

Sovjetski književnik Ilija Erenburg — pisatelj romana »Padec Pariza« — je pred kratkim zopet obiskal Francijo. V moskovski »Pravdi« je objavil zanimiv članek o razmerah v Franciji, ki ga prinašamo v nekoliko skrajšani obliki.

Kdo so ljudje, ki jih v Franciji poznamo pod imenom »minerji«? V zgodovini fašističnega gibanja je zločinstvo vedno odigralo pomembno vlogo. Francoski skrajneži in »minerji« so nesrečniki, psihično neprištevni ljudje, fanatiki, lenuhi in postopači. Redko kdo od njih glasno izraža svoje politično prepričanje.

Zakaj de Gaullu vse do danes ni uspelo, da obračuna s paglavci iz vrst OAS? Zakaj ni »preprečil in kaznoval« zločincev? Ali nima dovolj močnih »sil reda«? Na pariških ulicah je zadnji čas toliko policistov, da dobimo vtis, da je to »zasedeno mesto«. V ulici, kjer stanuje predsednik vlade, jih je najmanj za nekaj tovrnjakov.

»Minerji« pa ne prenehajo z zločini. Ne gre za tiste plamene krvnike, ki nastavljajo mine pod stopnišča in v stanovanja, pač pa za idejne vodje, ki ne kuhajo razstreliva, ampak sedijo v svojih delovnih sobah in delajo načrte za fašistično vlado.

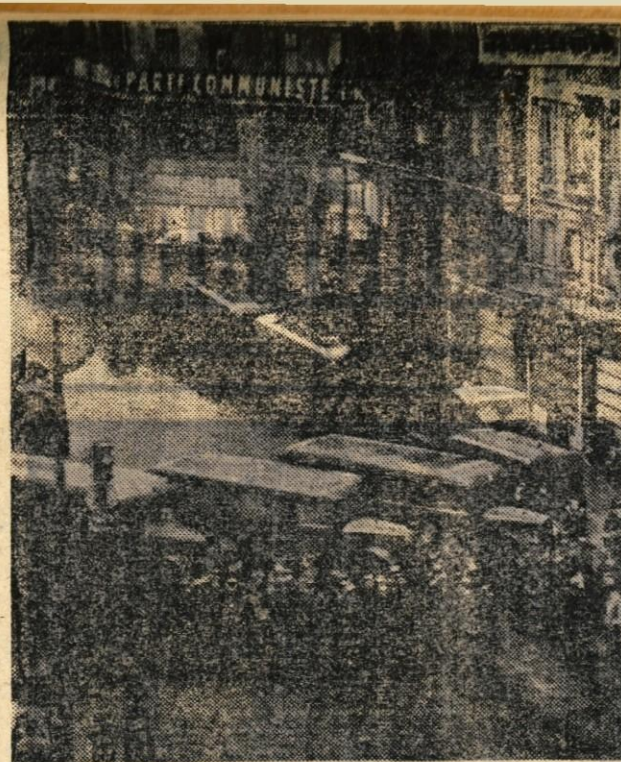
Kaj se dogaja za hrbtom duševno bolnih voditeljev iz vrst OAS?

Aprilsko razburjenje leta 1961 je pokazalo, da je med generali veliko število avturistov. Ti generali v zvezdicami na ramenih niso vedno pri zavesti. Dojeli so, da niso uspeli ukrotiti Alžircev, toda vojaški poraz bi radi zamenjali s politično zmago. Generalom ob strani stoji zbor francoskih desničarskih politikov. Kaj hoče OAS doseči?

Ali novi vojni vihar ali ustvarjanje pogojev, v katerih bi državni udar prišel sam po sebi kot običajna vladna kriza. Franciji ne preti fašizem s »führerjem«, vojaška diktatura ali vojna junta, temveč na pol fašistična in reakcionarna vlada, ki bi jo sestavljali stari desničarski politiki ob podpori vojaških sabelj. »Minerji« bi dobili denarne nagrade ali službo v trafikah z državnim monopolom. Desničarski krizarji resda še vedno pišejo po ograjah gesla o francoski Alžiriji, vendar njeni voditelji ne sanjajo več o tem, ker predobro vedo, da je vojna v Alžiriji izgubljena. Sanjajo o tem, kako bi izigrali francoske delavce, ki jim stojijo na poti.

GENERAL — CUDAK

Težko je generala de Gaulle zmerjati s fašizmom. Veliko je podrobnosti, kjer se je izkazal kot



Pariška policija ima vsa potrebna sredstva, če je treba preprečiti zborovanja in demonstracije proti OAS. Proti desničarskim skrajnežem pa kaže več popuščanja

napreden človek. Ze v tridesetih letih je spoznal, da je pozicijska vojna anahronizem. Pred drugo svetovno vojno ga je francosko vrhovno poveljstvo zmerjalo s futuristom. Ko je de Gaulle po porazu Francije pozval Francoze na odpor, je postal za nacistično Nemčijo in kvizlinško Peteinovo vlado najnevarnejši upornik. Njegovi memoari so napisani v lepem stilu stare francoske šole. Čeprav se navdušuje nad dosežki moderne tehnike, misli na stari način.

Ko govori o Franciji, se izogiba besede ljudstvo. Zanj je bistvo vsega dežela, Francozi in razumljivo de Gaulle sam. Fašizem mu je zopr in rad se spominja lepih časov francoskih kraljev. General dovoljuje, da ga po nočnih lokalnih igralci oponašajo, da uprizarjajo parodije na njegov račun, v njem ni ničesar despotskega. Desničarski skrajneži in »minerji« ga že lostijo. Pripravljen je umreti, ko brani pred »minerji« nedolžno francosko deklico, toda uničiti in zatreti te organizacije ne zna in ne more. Preveč stvari ga spominja na ljudi, ki so ga spravili na oblast. Obsoja jih, hkrati pa ne vzdrži končnega obračuna. De Gaulle je govoril: »Usoda OAS lahko zanima in mora zanimati samo varnostne sile, sile reda in sodišče.« Na papirju je videti to lepo: policija mora preprečevati zločine, sodišča pa soditi zločincem. Ko tako govori, general ne neha živeti s preteklostjo. Desničarski skrajneži in »minerji« niso samo zločinci, temveč fašisti, ki imajo svoje vzore med tistimi, ki bi jih morali poloviti, zapreti in obsoditi. Če bi bili »minerji« samo tolpa zločincev, bi policija že davno obračunala z njimi. Franciji ne pretijo nerazsodni pobalini, ki nastavljajo »mine

mine, ampak sivolasi politiki, fašistični prvaki in generali. De Gaullova vlada jim ne more priti do živega brez podpore francoskega ljudstva. De Gaullova nesreča je v tem, ker tega noče razumeti. General pravi, da zločini OAS za nimajo samo policijske. Na srečo to ni resnica: milijoni Francozov so začeli dojemati za kaj gre, saj za krvjo na malo utegne slediti kri na veliko.

ZDRAVNIK ZA POMIRJANJE ŽIVCEV

Človeku se dozdeva, da se je general de Gaulle uštel. Se vedno meni, da je njegova naloga pomiriti Francoze. Če bo kaj rešilo Francijo pred fašizmom, potem to ne bo hladnokrvna, ampak ogorčenje. V Franciji tujca najbolj moti ravnodušnost in pomirjenje med običajnimi Francozi nad dogodki, ki so v ospredju. Vem, da bo general de Gaulle na koncu spregledal, da je nemogoče zaupati uso- do Francije policiji. V Franciji so ljudje in brez teh ljudi ni mogoče premagati OAS; francosko ljudstvo pa se je z vsemi silami odločilo proti OAS, ker sodi, da je borba proti desničarskim skrajnežem samo nadaljevanje borbe proti fašizmu v letih od 1940 do 1945.

● JAPONSKI HELIKOPTERJI

Neka japonska tovarna, ki izdeluje helikopterje, je razširila tovarno. Različne azijske države so naročile večje število japonskih helikopterjev. Na Japonskem je sedaj v prometu že okoli 200 helikopterjev. Največ helikopterjev je na letalski progi med tokijskim letališčem in središčem mesta.

STRELJANJE Z BESEDAMI

O britanskem parlamentu so znane smešne in resne prigode. Sir Winston Churchill je vnesel v ta dom oboje. Pred kratkim je na lepem vstal s svojega poslanskega sedeža, odšel k mizi predsednika vlade Macmillana, nato pa sta naslonjena drug na drugega in ob smrtnem molku poslancev zapustila sejo. Legendarni britanski predsednik Winston Churchill je naslonjen na 68-letnega predsednika vlade Macmillana poskušal s to gesto preprečiti nezadovoljstvo do britanskega predsednika vlade, ki se je spustilo precej nizko.

Pobud poln posrednik med Vzhodom in Zahodom, čudovit govornik in vztrajni Macmillan pada v pozabo. Nezadovoljstvo proti utrujenemu in naveščenemu predsedniku vlade Haroldu Macmillanu ne prihaja samo iz vrst laburistične opozicije. Ogenj v strehi je tudi med konservativci. Konservativni prvaki mu zamerijo napake in mu svetujejo, naj odloži državne posele s svojih ramen in jih naloži mlajšemu in bolj prizadevnemu naraščaju.

Poslanci se dolgočasijo med dolgimi in vsebinsko praznimi govori predsed-

nika vlade. Pri nekem premijer, da odstopite.« strankarskem posvetovanju so začeli ljudje množično zapuščati dvorano, vratarji v Spodnjem domu pa morajo pri vratih preprečevati, da poslanci ne zbežijo iz dvorane. Studentje oxfordске univerze so vzkipeili, ko je govoril o krizi britanskega gospodarstva. Konservativni »Daily Telegraph« se je takoj spotaknil nad govorom Macmillana na oxfordski univerzi: »Govor brez intelektualne vsebine.« Tudi preko televizije je Macmillan razdražil Angleže. Približno en milijon slušateljev na televiziji sploh ni čakalo konca njegovega govora. Govor je bil za povprečnega Angleža preveč osladen. »Dobro smo napravili, toda kljub vsemu nismo delali tako dobro, kot bi morali. Zdravstveno stanje britanskega premijera ni najboljše. Državniški opravki so mu precej zmanjšali okretnost.« »Sunday Telegraph« je pred kratkim zapisal, da britanski premijer »prežvekuje kot kakšno prikupno škotsko govedo.«

Slednjič je povedal zelo ugleden voditelj konservativne stranke sir Harry Legge — Bourke Macmillanu, kar so imeli vsi na jeziku: »Čas je, gospod

Sir Harry je govoril o predsednikovi izčrpanosti in napovedal, kakšne težke posledice utegnejo nastati iz tega.

Trenutno je zelo blizu resnice ugotovitev, da v konservativni stranki ni primerne naslednika. Richard Butler, 59-letni notranji minister se zdi mnogim konservativcem preveč liberalen in je razen tega tudi že preveč izčrpan. Predsednik konservativne stranke, 48-letni Macleod pa je videti mnogim Angležem preveč mlad in neizkušen.

Na ramenih legendarnega junaka Velike Britanije Winstona Churchilla je najbrž Macmillan za kratko dobo še rešil svojo potapljačo barko. Na zaprti seji konservativne stranke so ponovili obtožbo zoper njega, vendar je za zdaj še ostal v sedlu. Priporočili so mu, da prav kmalu začne gledati za svojim naslednikom, mu nudi priliko in ga skrbno uvede v ta visoki položaj. Obrazložitev je zelo razsodna: Macmillan naj vključi Veliko Britanijo še v Skupno tržišče in naj skuša zmagati še na prihodnjih volitvah, potem pa naj se počasi odpravi v pokoj.

Pustovanje na Gorenjskem



Ta maska je z različnimi obeski, verigami in ključavnicami prikazala okovje sodobne ženske. Ni čudno, da večina žensk najprej sega po ključavnicah v pasu.

O h, predpust, ti čas presneti... Tako je zapel Prešeren v Učencu. Predpust »čas presneti« — je nesrečnemu učencu vzel deklet, zato si ne želi, da bi se ta čas kdaj vrnil.

Tako v pesmi. V resnici pa je pustni čas razdobje veseljačenja po vsej Evropi že od nekdaj, zato so včasih v tem času tudi najčeseje prirejali ženitovanja. Na Gorenjskem so ta običaj po zadnji vojni že močno opustili, vendar ga še poznajo. V zvezi s tem je bil po vsej Sloveniji znan običaj »vlačenje ploha« (debele in težke deske) po vasi na pustni torek oziroma na pepelnico sredo. Dekleta, ki so se v predpustu sicer možila, a se niso poročila, morajo vleči ploh po vasi. Namesto deklet opravijo ta neprijeten posel tudi fantje sami; ploh vlečejo k vsaki hiši, kjer je doma deklet, ki se ni omožilo. Ta običaj pa je imel še nekaj drugačnih oblik. V Bohinju so namesto ploha naredili iz krajnikov svinjak na saneh, v njem pa je nekdo godel na harmoniko. Če hočemo ta slovenski pustni običaj razložiti, moramo pogledati ziljsko inačico: v Ziljski dolini so na pustni torek dekleta vlekla skozi vas drevesno deblo ali hloh, na katerem je

bilo pritrjeno slamnato deklet, ki so jo nazadnje vrgli v vaški vodnjak. Ta običaj na svoj način izganja zimo in vpeljuje pomlad. Neplodna zima je posebljena v slamnati lutki, pomlad pa v drevesu, ki ga vlečejo dekleta v vas. Kranjski oziroma gorenjski pustni ploh predstavlja torej drevo, ki je sčasoma dobilo obliko debele deske (ploha). Drevo pa ne poseblja zgolj pomladi, ampak vse njene čare, med njimi zlasti rodovitnost. Ploh v gorenjskem pustnem običaju je sicer sramotilna deska, ki smeši dekletovo devišstvo, toda če si obnovimo ta običaj v eni od starih oblik, potem lahko ugotovimo samo to, da so v preteklih letih za to vlačili ploh — drevo, da bi drevo pričaralo dekletom ženina, z njim pa rodovitnost v zakon.

Današnji pust je skupni pojem za vse polno obredov in običajev, ki so jih naši predniki izvajali na pragu pomladi in ki so se pozneje, ko se je izgubil njihov prvotni smisel in ko so pozabili na vsebino, spremenili v gola pustna norčava dejanja brez globljega pomena. Ostala je torej le zunanja oblika, pomen (vsebina) pa se je izgubil, kar je za običaje sploh značilno.

Na Gorenjskem in na sve-

tu so razen pustnih mask znane še zimske maske in s tem v zvezi posebni zimski maskirani sprevedi okoli novega leta. Edini primeri takih novoletnih povork so se ohranili v Bohinju, kjer pa je nekdanji njihov pomen tudi že povsem neznan. Zimske maske so namreč po svoji vsebini neposredno nadaljevanje nekdanjega kulta (čashednja) mrtvih, medtem ko so pustne maske v bistvu ostanki poljedelskih obredov — posebljenja rastlinskih duhov. Hrupna, razbrana pustna veselja z obilno jedjo in pijačo izvirajo iz pradavnega odganjanja škodljivih sil, ki vladajo pozimi, in iz čaranja rodovitnosti z obilnostjo v prehrani in s čarovnimi dejanji. Pustne maske so ohranjene še skoraj povsod po Gorenjskem. V prejšnjih časih je bilo najbolj priljubljeno prikazovanje bogate svatbe, v novjšem času pa se vse bolj maskirajo otroci, kar imamo lahko za propadanje teh običajev. Prireditve turističnega značaja, ki se v zadnjih letih vse bolj pojavljajo v različnih krajih (tako imenovane »maškarade«), med drugim tudi v Kranju, pa pričajo, da se — z nekaterimi spremembami — stari pustni običaji spet uveljavljajo.

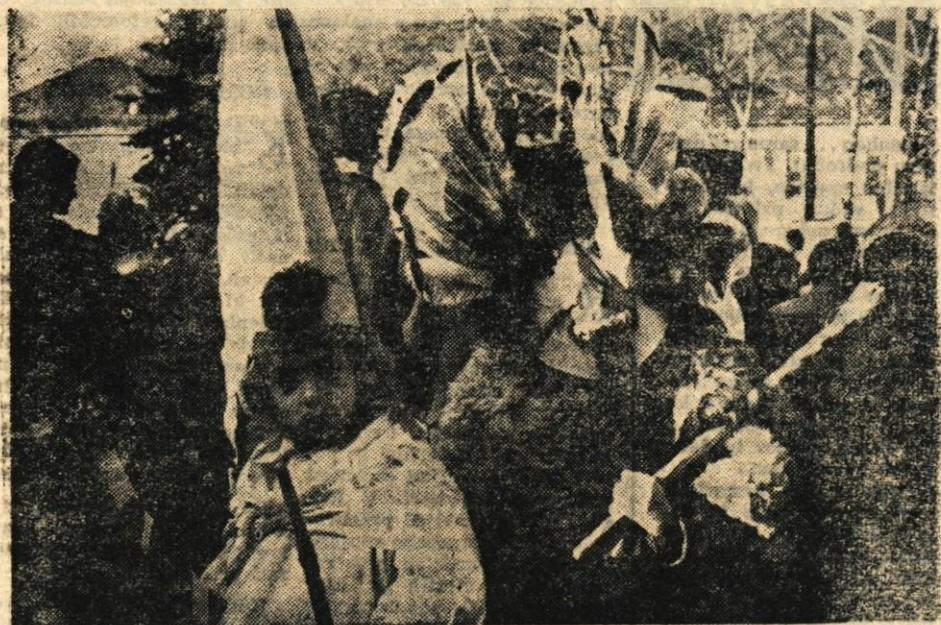
V dneh pred pustnim tor-

kom so že od nekdaj nastopale v naših krajih »maškarade«, ošemljene, zakrčkanke postave, ki so prirejale burkasto-šaljive prizore. Prvotno so imele pustne maske v tem prehodnem času med zimo in pomladjo svoj čarodejni pomen. Človek si nadene krinko zato, da skrije svoj obraz, svoje pravo bistvo — to pa iz dveh razlogov: — zato, da se skrije pred duhovi, ali pa, da tako predstavlja razne duhove, ki jih nato sam uničuje kot škodljivce ali pa v maski teh duhov skuša magično pospeševati rodovitnost in srečo. Se do zadnjih let so bili ponekod kmetje prepričani, da bo repa na njegovem polju tem debelejša, čim več »maškar« leta v pustu okrog.

Značilno za »maškarade« (pustne šeme) je, da ne govorijo, da skačejo in plešejo, prosijo ali pobirajo darove po hišah, včasih tudi kračejo, n. pr. iz lonca na ognjišču, kar je včasih posebno veljalo za Gorenjsko. Vse te maske so včasih pomenihle zlega duha, ki s čarobno močjo preganja zimo in čara v prebujajoči se zemlji rodovitnost. Kosmata obleka, hrup z zvonci, živalska krinka — vse to so odbojno-obrambne prvine, ki izvirajo iz prvotnega pojmovanja teh nastopov.

Obrambno-čistilni namen je imel včasih tudi pustni kres, ki so ga na pustni torek zažigali po vsej Gorenjski in tudi drugje po Sloveniji. Marsikje je ohranjen še danes; pravijo, da »pusta kurijo«. Pustni ogenj čisti pre-

hodno zimsko-pomladno ozračje nečistih in škodljivih duhov in pospešuje rodovitnost vsepovsod: pri ljudeh, živalih in na polju. Tako so mislili včasih, medtem ko se je danes ta prvotni čarovni pomen povsem izgubil.



Perje in slamo v folklori zamenjujemo z različnimi umetnimi vlakni. Po maškeradah je videti posnemanje več mask iz živalskega sveta in posnemanje raketne tehnike

Rekli so...

»Ko bodo zoologi nekega dne sprevideli, da je doba človeka na zemlji končana in da se začne doba mravelj, ne bo filozofu zgodovine treba storiti ničesar drugega, kot vsem ljudem nasvetovati, naj se brez upiranja vsedejo na mravljišče in na njem pustijo svoje okostje; to bo prav gotovo koristno za napredek, odkar je dokazano, da je napredek zakon zgodovine.«

Leszek Kolakowski, poljski esejist

»Človek, ki je prvi dejal, da je svet majhen, je bil prav gotovo voznik automobila, ker ni našel prostora, kjer bi parkiral svoje vozilo.«

Aldo Fabrizzi, italijanski filmski igralec

»Včasih se mi zdi, da Stalin še vedno leži na svojem starem ležišču v mavzoleju, ker na svetu živijo ljudje, ki so mu zelo podobni. Primer je Enver Hodža...«

Jevgenij Jevtušenko, sovjetski pesnik

ZANIMIVOSTI

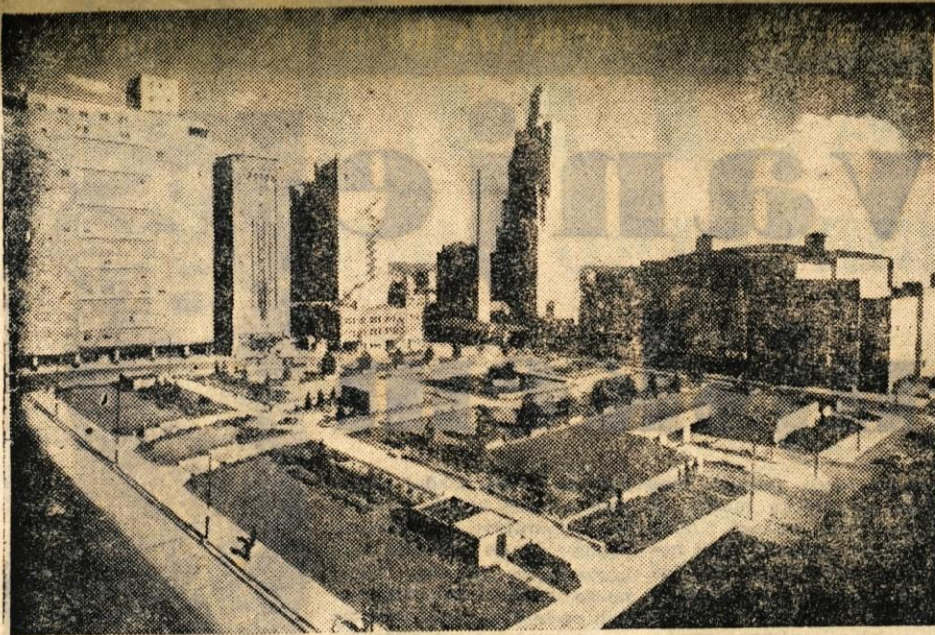
● SVET V JEKLU

Svetovna proizvodnja jekla se je lani povečala za 4 odstotke. 53 držav, ki proizvajajo jeklo, je povečalo proizvodnjo jekla na 381 milijonov ton. Dve državi sta lani zabeležili velikanski skok v proizvodnji jekla: to sta Japonska, ki je svojo proizvodnjo povečala od 24 milijonov 403 tisoč ton v letu 1960 na 31.020.000 ton in Sovjetska zveza, ki je dosegla proizvodnjo 78 milijonov 100 tisoč ton. ZDA, ki so se borile z gospodarskimi težavami, so imele lani manjšo proizvodnjo. Leta 1960 so ZDA proizvedle 99.282.000 ton, lani pa 98.000.000 ton. Cenijo, da je ameriška industrija možna proizvesti 160 milijonov ton jekla, če bi izkoriščali vse zmožljivosti. Lestvica držav,

ki proizvajajo največ jekla, je takale: ZDA 98 milijonov ton, Sovjetska zveza 78 milijonov, Zahodna Nemčija 36,9 milijonov, Japonska 31 milijonov, Velika Britanija 24,7 milijonov, Kitajska 20 milijonov, Italija 10 milijonov in Kanada 6,5 milijonov. Luksemburško 12,2 milijonov, Francija 19,3 milijone, Belgija skupaj z Luksemburško 12,2 milijona, Italijo 10 milijonov in Kana 6,5 milijona.

● POSEBNA VRSTA DAUPHINA

Največja tovarna avtomobilov Renault je sklenila, da bo izdelala 50 novih športnih vozil tipa »Dauphine«. Nova izvedba tega avtomobila bo imela pet hitrosti in močnejši motor, vozila pa so namenili samo ljubiteljem avtomobilskih dirk.



V Ameriki so prostor za avtomobile začeli iskati pod zemljo. Pod tem parkom v mestu Kansas City so v treh nadstropjih napravili prostor za 1.200 vozil. Podzemske garaže so povezane z ulicami

Mestni promet v zagati

Naglo povečanje mestnega prometa v vseh večjih mestih na svetu je postavilo človeštvo pred resne težave. Zahteve današnjega prometa in stara mreža ozkih cest in ulic ne gredo skupaj. O tem problemu so nastale v zadnjem času znanstvene razprave, ki odpirajo zanimive poglede na mestni promet v prihodnosti.

OZKO GRLO

Ozko grlo v mestnem prometu najdemo skoraj v vseh večjih mestih. Izumitelja avtomobilov Benz in Daimler verjetno nista računala, da bosta s svojimi stroji povzročila toliko težav »mestnim očetom«.

V večini evropskih mest se je cestna mreža gradila dolga stoletja. V prvi polovici

dvajsetega stoletja je število mestnega prebivalstva naraslo za dva in polkrat, obseg mest se je povečal za 1,75-krat, število prometnih sredstev pa kar za 60-krat!

Na začetku stoletja so avtobusi z dvema konjskima silama razvijali po mestih hitrost 10 km na uro. L. 1960 so avtobusi s 160 konjskimi močmi razvijali v središčih

velikih mest povprečno hitrost 8 km na uro, v središču Londona, Pariza in Rima pa je ta hitrost v najbolj prometnih urah padla na 4 km na uro! Izube zaradi zastojev na ulici znašajo milijarde dolarjev.

Vožnja z avtomobili po ulicah evropskih mest izgublja svoj smisel. Nprestano čakanje pred semaforji,

prepoved ustavljanja ob prometnih ulicah in prikovanost na reko avtomobilov, iz katere se ne da pobegniti, so odvzeli vožnji z avtomobili vse užitke.

Vse to še ni dovolj. Zrak v mestih postaja iz dneva v dan vedno bolj zastrupljen. Plini, ki prihajajo iz izpušnih cevi avtomobilov, povzročajo v ulicah z nebotičniki in visokimi stavbami slab zrak, kar kvarno vpliva na človeško zdravje.

Ce spremljamo naraščanje števila prometnih vozil v zadnjih letih, potem smemo sklepati, da se bo v 25 letih obremenjenost mestnih ulic povečala za 300 do 500 odstotkov in da se bo v enakem razmerju poslabšal zrak v mestu. Mreža mestnih ulic ni sposobna, da sprejme takšen ogromen promet. V času, ko so nastajale mnoge ulice in ceste, je bilo na njih videti samo še pešce in konjske vprege.

PROTISLOVJA NA ULICI

Revolucija, ki je nastala v mestnem prometu, ni nastala samo z zamenjavo konjskih vpreg z avtomobili. Zmešnjava se je povečala, ko se je del meščanov odrekel mestnemu prometu, avtobusu, tramvaju in podzemski železnici in potuje sedaj s svojimi osebnimi prevoznimi sredstvi. V mestih, kjer promet ni preobremenjen, se z uporabo svojega prevoznega sredstva prihrani na času. V mestih pa, kjer je cestna mreža neustrezna in ne more sprejeti povečanega prometa, se ta prihranek v času spreminja v izgubo. Potovanje s svojim prevoznim sredstvom postaja daljše.

Dovolj je, če zapišemo zanimiv podatek, da je v večini zahodnoevropskih mest, ki imajo več kot pol milijona prebivalcev, potovanja z avtomobilom daljše kot hoja. Hitrost avtomobila postaja manjša kot hitrost pešca.

Potnik v osebni avtomobilu rabi 15-krat več prostora kot potnik v avtobusu in trolejbusu in 30-krat več prostora kot potnik v tramvaju. Ta pojav razlagajo s potrebnim razdaljo, ki mora ločiti dve vozili, da ne pride do trčenja. Razdalja pa je ista med avtobusi, ki prevažajo včasih petkrat več potnikov, kot jih sedi v osebnih vozilih. Iz tega sledi očitno, da so osebni avtomobili izvor vseh preglavic.

CESTE V OBLAKIH

Kako rešiti ta težak problem v mestnem prometu? Načrti, ki so jih izdelali, so zelo številni. Srednjeveškega razporeda ulic ni mogoče odstraniti, zato so našli rešitev v nadstropnih cestah. Najzanimivejši je načrt, ki so ga izdelali angleški inženirji. Bistvo tega načrta je, da ves promet na kolesih preusmerijo na strehe hiš, na ceste, ki bi jih gradili v višini streh. Ceste bi po angleškem načrtu gradili v višini četrtega nadstropja. Skozi višje hiše pa bi napravili predore.

Po teh cestah bi se vozila lahko gibala precej hitro, ker jih pri vožnji ne bi ovirali pešci.

Kot vsaka tehnična novost ima tudi ta načrt veliko nasprotnikov in manjše število pristašev. Prihodnost bo pokazala, če se bo ta načrt v praksi uveljavil.

Odnosi med ljudmi

sposoben ... samo na drugem področju. Tvoj sin je izredno spreten, je pošteni, vedno pripravljen, da naredi uslugo. Samo on mogoče ni nadarjen za tisto, za kar si bil ti. Če pa mu neprestano ponavljaš, da je nesposoben, ne boš ničesar dosegel. Trudi se, a ti se zares nerodno obnašaš. Vrni se za trenutek v mislih v dobo, ko si imel ti dvanajst let ... Jaz se na primer te dobe dobro spominjam.«

Ded se je nasmehnil svojim spominom in zaključil: »Vse to, sin, ti ne bom povedal naenkrat. Poizkusil te bom postopoma napotiti na razmišljanje o tem in te navesti na to, da boš nesebično pomagal mojemu malemu vnuku.«

Oče se je jezen vrnil z roditejskega sestanka in nahučil svojega sina: »Upam da ne misliš, da ti bom čestital!« Deček je uporno gledal v konice svojih čevljev. Bil je kot obtoženec pred nepopustljivim sodnikom.

„Jaz v tvojih letih...“

»V matematiki si vsak dan slabši. Ali bi se hotel potruditi in mi razložiti zakaj?«

»Toda, očka ...«

»Tu ni opravičila. Samo močna volja in vztrajnost sta mi pomagali, da sem uspel v življenju. Tebi je laže, kot je bilo meni, ker sem ti nudil mnogo boljše pogoje za delo, kot sem jih imel jaz. Jaz v tvojih letih ...«

Deček je bil tiho. Sicer pa — kaj bi sploh lahko odgovoril. Oče je bil vzoren učitelj, toda on — njegov sin je navaden ne-

vednež. Oče je uspel, a on ne bo nikoli tisto, kar od njega pričakujejo ... Nikoli. Njega zanima mehanika in razume ga samo ded. »Janko«, mu je ta pogosto ponavljal, »ti boš izvrsten mehanik, tak kot tvoj stric. Toda zapomni

si, šola je vsak dan bolj potrebna. Zato nikar ne odnehaj. Sposoben si in tudi v šoli lahko dosežeš lep uspeh.«

Tudi ded je bil navzoč, ko se je odigrala neprijetna scena. »Cas je, da tudi jaz povem svoje, drugače bo ta revež izgubil še tisto malo samozavesti, kolikor mu jo je še ostalo,« si je mislil in nagovoril svojega sina:

»Dobro! Zares si bil odlični dijak. Vedno si bil prvi v razredu, diplomiral si in dosegel lep položaj. Toda tudi tvoj deček je

JOKAJOČI JUNAKI

REZEK ZVOK RAZBITEGA STEKLA JE ODJEKNIL V NOČ, PO OSAMLJENEM DVORIŠČU, PREK VRTA IN OGRAJE STA IZGINILI DVE TEMNI SENCI.

PRESTRASEN IN BLED MOŽAK SE JE VRNIL V LOKAL IN POVEDAL, DA MU JE PRAVKAR IZGINIL AVTO.

V PRITLIČNEM STANOVANJU NOVEGA BLOKA JE BILA VSO NOČ LUČ. ZASKRBLJENA MATI JE BDELA IN ČAKALA SVOJO 14-LETNO HČERKO, KI JE PRVIC OSTALA VSO NOČ ZDOMA NEZNANO KJE.

TAKE SO ZGODBE. ZGODBE PA DELAJO LJUDJE, LJUDI PA OBLIKUJEJO RAZMERE IN OKOLJE, V KATEREM ŽIVIJO.

BEG OD DOMA

Bilo je v slaščičarni. Dva mlada fanta sta vzbudila splošno pozornost. Bila sta skrajno groba, glasna in brezobzirna do vsega in vsakega.

Možak pri sosednji mizi ju je opomnil. Fanta sta se začudeno spogledala in se še glasneje zasmejala. Toda eden izmed njiju se je mahoma zresnil in povabil možaka »na pogovor« zunaj v temo. Vendar ga je drugi brž potolažil, češ da se ne splašča mazati rok s takim človekom.

Prizor se je nadaljeval, seveda ne zunaj v temi, marveč naslednji dan v lepo urejeni pisarni, kjer je možak iz slaščičarne, kot človek, ki se ukvarja z vzgojo mladine, lepo sprejel oba fanta. Nič več nista bila groba. Največji »junak« se je pravzaprav najprej omehčal. Začel je pri-

povedovati. Pobegnil je zdoma. Komaj 17 let mu je. Mati je znova poročena. Očim se sploh ne zmeni zanj. Cuti, da je doma odveč. Tudi sporekli so se že. Prišel je v Kranj k znanцу. Tu bo morda dobil zaposlitev.

Se in še je pripovedoval, toda glas je bil vse bolj tih, besede so bile pretrgane in potem je utihnil. Jokal je, jokal... Možak je bil ganjen. Gledal je skozi okno in dolgo ni spregovoril besede.

SKRIVNOST V ŠOLSLEM ZVEZKU

Darke (tako je njegovo izmišljeno ime) je bil že v III. razredu osnovne šole zapisan kot skrajno nediscipliniran, nemogoč in ob koncu šole je prinesel domov več »cvekov«. V naslednjih dveh letih pa so prišle še mnogo hujše stvari: preno-

čevanje po senikih in kozolcih, tatvine, poskus pobega čez mejo in še in še.

Za stvar so se zavzeli sosedje, pedagogi in organizacije, je pač tak otrok, so ugovarjali in delali načrte, kako naj bi z njim ravnali, zakaj pravega vzroka niso našli.

Nekega dne so ga znova obiskali na domu. Darke je bil sprva skrajno grob, surov in nedostopen za pogovor. Roka obiskovalca je med drugim šla tudi med Darkove knjige, v šolsko torbico in med zvezke. Eden izmed zvezkov je bil posebno lepo zavit in na prvi strani je bilo napisano: DNEVNIK. Strani tega zvezka pa so po dolgem času odkrile vso skrivnost. Med drugim so bili napisani file stavki:

»Oče je tudi nocoj pijan. Z mamco se hudo prepirata. Bojim se.«

In drugje: »Sinoči je mama bežala skozi okno in tako mrzlo je bilo zunaj. Dolgo nisem mogel zaspati.«

»Danes smo bili na šolskem izletu. Za vožnjo sem moral plačati 50 dinarjev. Mama mi jih je dala. Oče pa je tudi nocoj pijan. In še liter vina sem mu moral prinesiti zvečer iz gostilne...«

Ko je obiskovalec vse to prebral, je spustil roke omahujoče na kolena in s prijazno kretnjo povabil Darka k sebi. Ta pa je samo še gledal, gledal in oči so mu postajale rdeče, ročne in nenadoma je planil v glasen jok. Dolgo ga niso mogli potolažiti. Potem je povedal veliko in od tistega večera je njegova pot vse drugačna.

OD POTEPUHA DO PREDSEDNIKA

Bledolični dolgin je bil prijazen z vsemi na industrijski šoli. Toda nekega dne so po vseh hodnikih govorili o njem. Tisto noč so ga zasačili pri vplomu v neko trgovino. Stvar, kot so povedali, se ni začela takrat. Ze leto dni in več se je oddaljeval iz šole in pouka, imel je slabe ocene in oče ga je ves zaskrbljen iskal ob nedeljah.

In potem? Sodišče, zavodi? Ne! Obratno! »Mimogrede« je našel novo družbo: Predstavil se mu je simpatičen fant njegovih let. Govoril je o podobnih ambicijah. Sprizjajnila sta se. Preko strelske organizacije sta našla pot do puške, strelišča in tekmovanj, šla sta večkrat v Ljubljano in njune »avanture« so bile vse bolj zmerne. Fant dolgin je postal mirnejši. Nekega dne pa je kar sam dejal, da hoče biti vzoren mladinec. Začel je brati, ho-

ditu na sestanke, oprijel se je šole in vsako nedeljo je bil doma. Danes je predsednik mladinske organizacije. Vsi ga imajo radi, ga spoštujejo in poslušajo, zakaj zmeraj je pripravljen pomagati. Slaba nagnjenja, ki so se ga bila polastila v značilni pubertetni dobi, so neopazno izginila. Fant, ki mu je bil določen za družbo oziroma v pomoč, je popolnoma uspel.

SILA BREZ MOČI

Pred zaključkom še ta do-
godek.

Devetletni fant je prišel iz šole in brž obsul očeta z vprašanji. Slo je za rojstvo, spolnost itd. Oče je bil presenečen in se je močno jezil.

»Zakaj se klatiš po cestah in poslušas neumnosti,« je dejal, vzela pas in sina pretepel.

Pri vseh teh resničnih primerih z Gorenjske gre za naše mlade ljudi. Naštevali bi lahko še različne primere mladih deklet, ki so zašla v slabo družbo, primere fantov, ki si dajejo uteho s pustolovščinami itd. Dostikrat je to posledica motenj v kritični dobi v puberteti. Pri tem mnogo grešijo starši, ker otrok ne potužijo o spolnosti in o določenih pojavih. Te velja zlasti za mnoga dekleta. Se več vzrokov pa je v stanju in odnosih okolja, kjer t mladi ljudje grobost med starši, razveze in nesoglasja, alkoholizem in podobno. Solze teh mladih ljudi so v očitek staršem in vsem nam - družbi.

Na Gorenjskem imamo skoraj vsakdanje pojave bega mladoletnikov z doma. To nas opozarja, da še zmeraj nismo naredili dovolj.

K. M.

Morišče nad Južno Moravo

0 železniškem mostu, na katerem je po vojni umrlo že 25 ljud

Meglen januarski dan. Ob pol štirih popoldne je s postaje v Mezgraji - 20 km od Niša, odpeljal brzovlak proti Beogradu. Približno 100 m pred mostom ob vasi Supovci je sirena lokomotive prodorno zapiskala. Se malo in vlak je ob oglušujočem ropu zapeljal na most čez Južno Moravo. Čez dobro minuto se je že oddaljeval od orjaške železne konstrukcije.

Na kolesu lokomotive je ostal bel robček.

Strojevodja je na beograjski železniški postaji čakalo kratko telefonsko poročilo: Nesreča na supoviškem mostu.

EDINI PREHOD

Radmila Milošević in njena 12-letna hčerka sta se namenili k sorodnikom. Morali sta preko Južne Morave. Prehod preko železniškega mostu je za pešce prepovedan, a drugega prehoda tod daleč naokoli ni. Bili sta že sredi mosta, ko sta slišali signal vlaka. Pred njima je bil vlak, za njima dolg most, pod njima globoka reka...

Protiv večeru je dežurni železničar, ki je pregledoval most, našel rdečo ruto z belimi pikami, dolge črne lasne in s krvjo poškopljem železniški tir.

SMRT NI SLUČAJNA

Mati in hči sta bili štirinajsta in petnajsta žrtev tega mostu v zadnjih 15 letih. Število žrtev v letih po vojni je prešlo številu 25. Žrtve »mosta - ubijalca« so registrirane kot nesrečni primeri. Toda te nesreče niso slučajne, saj so ljudje primorani, da hodijo čez ta most, ker na kilometre daleč ni drugega mostu. Okoli 600 prebivalcev okoliških vasi, od katerih je večina zaposlena v Nišu, mora čez most, da pride do železniške postaje Mezgraja.

CIGAV JE MOST

Supoviški most leži na meji med niško in žitkovski občino. Videti je, da se ti dve občini ne moreta sporazumeti, katera naj uredi ob mostu prehod za pešce. Tudi tovarne, ki zapo-

slujejo delavce in ki morajo na delo preko Morave, niso še ničesar ukrenile. Blizu omenjenega mostu je predviden še en most za dvotirno železnico. Tamkajšnji prebivalci upajo, da bo preko starega mosta potem peljala cesta. Toda do tega je še daleč...

VRATOLOMNI BEG PRED SMRTJO

Nadzornik mostov pri sekciji v Nišu že leta in leta pregleduje tudi ta most. Kljub temu pravi, da ga pri ogledu vedno obhaja groza. Vsakdo, ki je na mostu ob prehodu vlaka, mora biti izredno spreten in uren, da se lahko reši. Najprej je treba pohiteti do prvega nosača in se oprijeti z njegove zunanje strani ter obviseti nad reko, dokler vlak ne odpelje mimo.

Neredko je strojevodja še pravočasno opazil pešca in zaustavil lokomotivo - nekaj metrov pred trčenjem. Takrat, ko sta šli čez most mati in hči, je bil meglen januarski dan.



NI SLADKO UMRETI ZA DOMOVINO

Anketa, ki so jo napravili med nemškimi študenti, je pokazala, da je 35 odstotkov anketiranih študentov pripravljeno umreti za svobodo, človeštvo in ljudsko dostojanstvo. 22 odstotkov študentov je pripravljeno, da gre v smrt za vero in podobne verske cilje; 8 odstotkov anketiranih študentov pa je pripravljeno umreti za svojo družino. Samo 6 odstotkov je pripravljeno žrtvovati svoja življenja za svojo domovino Nemčijo.

ROJEN SREDI ZGODOVINE

Bertrand Russell bo letošnjo pomlad star 90 let. Med gosti, ki so povabljeni za ta dan v Russellovo hišo, je tudi neki newyorški profesor filozofije. Na vprašanje novinarjev je ta profesor pred kratkim izjavil: »Bertrand Russell zato tako dobro razume zgodovino, ker se je rodil sredi nje. Vzgojil in util ga je njegov ded John Russell, ki se je rodil leta 1795.«

POLICIJA NA SMUCEH

V Bavarski so ustanovili nov policijski odred: tako imenovan smučarski odred. Njegova naloga je, da vzdržuje red med smučarji v Bavarskih Alpah. - Policisti bodo usmerjali smučarje, kot to delajo njihovi tovariši na ulicah. Kazni niso izključene, če se dva smučarja zaletita. Seveda tega ne bo reševalo sodišče, temveč bodo kazni izrekli na kraju trčenja.

Radio

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA, 3. MARCA
 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji
 8.40 Ritmi Latinske Amerike
 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
 9.25 Koncert in simfonija
 10.15 Od tod in ondod
 11.00 Poje Marjana Deržaj
 11.15 Angleščina za mladino
 11.30 Lepe koncertne melodije
 12.05 Nekaj melodij iz Medjimurja
 12.15 Kmetijski nasveti — dr. Rajko Rakovec: Kako zatiramo zajedavce pri živini pred izpustom na pašo
 12.25 Melodije ob 12.25
 13.30 Poje Ljubljanski ženski kvartet
 13.45 Majhni zabavni ansambli
 14.00 Z našimi opernimi pevci
 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
 15.20 Napotki za turiste
 15.25 Orkester Helmuth Zacharias
 15.40 Moški zbor France Prešeren iz Kranja
 16.00 Vsak dan za vas
 17.05 Gremo v kino
 17.50 Plesni orkester Willy Berking
 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
 18.10 Pisani orkestrski zvoki
 18.45 Okno v svet
 19.05 Druga v drugo se domače viže vrste
 20.00 Za prijeten konec tedna
 22.15 Oddaja za naše izseljence
 23.05 V plesnem ritmu

NEDELJA, 4. MARCA
 7.15 Vedri zvoki
 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva
 8.00 Mladinska radijska igra
 8.50 V glasbeni šoli M. Skerjanca
 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden
 9.45 Minute za partizanskega skladatelja Francija Sturma
 10.00 Še pomnite tovariši...
 10.30 Ura romantične glasbe
 11.30 Vedno razpoloženi in...
 11.50 Medigra za opoldne
 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.
 13.30 Za našo vas
 14.00 Koroške narodne poje Slovenski oktet
 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.
 15.15 Trikrat pet
 15.30 Intermezzo v folklor-nem tonu
 16.00 Humoreska tega tedna
 16.20 40 nedeljskih minut
 17.05 Kitara, orglice in mandolina
 17.15 Nova šola v Sent Fenku
 17.45 Dunajski valčki
 18.15 Basist Julij Betteto za poje štiri speve

18.30 Športno popoldne
 19.05 Nedeljska panorama
 20.00 Izberite melodijo tedna
 20.45 Zabavni zvoki
 21.00 Glasovi od včeraj in danes
 22.15 Naši tonski tehniki vam predvajajo
 22.45 Po belih in črnih tipkah
 23.05 Plesna glasba
 23.45 Melodije za lahko noč

PONEDELJEK, 5. MARCA
 8.05 Ljubljanski oktet poje pesmi in priredbe Leopolda Cernigoja
 8.20 Od Urala do Apeninskega polotoka
 8.55 Za mlade radovedneže
 9.25 Med suitami
 10.15 Od tod in ondod
 11.00 Štiri angleške pesmi Josepha Haydna
 11.15 Naš podlistek
 11.35 Uvertura in balet
 12.05 Trio iz Doline pri Trstu
 12.15 Radijska kmečka univerza — Ludvig Strobl: Semenska proizvodnja doma ali nakup iz uvoza na pašo
 12.25 Melodije ob 12.25
 13.30 Pianist Malcolm Troup
 13.59 Andante in allegro
 14.05 Zvočni kaleidoskop
 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
 15.20 Majhni zabavni ansambli
 15.40 Literarni sprehod
 16.00 Vsak dan za vas
 17.05 55 minut za ljubitelje operne glasbe
 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
 18.10 Ko na zemljo pada mrak...
 18.45 Radijska univerza
 19.05 Ljubljana — Zagreb — Beograd
 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije
 20.45 Kulturna tribuna
 21.35 Radij jih poslušate
 22.15 Glasbena skrinja
 22.50 Literarni nokturno
 23.05 Plesni orkester RTV Ljubljana
 23.20 Nočni akordi

TOREK, 6. MARCA
 8.05 Mešani zbor »Slavček« iz Trbovelj
 8.25 Glasba ob delu
 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
 9.25 Sonata opus 22
 9.52 Villanela
 10.15 Izberite melodijo tedna
 11.00 Plesni orkester Kurt Edelhagen
 11.15 Napredujte v angleščini
 11.30 Mozart v izvedbi pianistke Klare Haskil
 12.05 Ansambel Mežek iz Zirovnice
 12.15 Kmetijski nasveti — France Vardjan: Več enoletne čebule
 12.25 Melodije ob 12.25
 13.30 Skladbe Emila Adamiča poje Mariborski komorni zbor
 13.50 Zabavni orkester RTV Ljubljana
 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo
 14.35 Arije iz oper Georga Friedricha Händla
 15.20 Nekaj veselih popevk Boruta Lesjaka
 15.30 V terek nasvidenje
 16.00 Vsak dan za vas

17.05 Reška mezzosopranistka B.anka Zec z novimi pesmimi
 17.40 Zabavni orkester Alfredo Antonini
 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
 18.10 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
 18.45 S knjižnega trga
 19.05 Veliki zabavni orkestri tega tedna

SREDA, 7. MARCA
 8.05 Igra Kmečka godba
 8.20 Godalni kvartet št. 2
 8.47 Violinist Blaise Calame
 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb
 9.25 Zvočna mavrica
 10.15 Od tod in ondod
 11.00 Dramatična uvertura
 11.15 Clovek in zdravje
 11.25 Kar radi poslušate
 12.05 Narodne poje Darinka Režek
 12.15 Radijska kmečka univerza — ing. France Lambergar: Donosnost sodobnega pridelovanja sadja
 12.25 Melodije ob 12.25
 13.30 Poje vokalni kvintet »Lisinski« iz Zagreba
 13.45 Zabavni orkester Raphaele
 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
 14.35 Iz cikla Bedricha Smetane
 15.20 Pri skladatelju Blažu Arničju
 16.00 Vsak dan za vas
 17.05 Šoferjem na pot
 17.50 Hammond orgle
 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
 18.10 Iz studiov Radiotelevizije Beograd in Zagreb
 18.45 Ljudski parlament
 19.05 Koncertirajo Rimski virtuozii
 20.00 Naš variete
 20.50 III. dejanje opere Kavalir z rožo
 22.15 Po svetu jazza
 22.45 Orkester Alfred Scholz
 22.50 Literarni nokturno
 23.05 Zaplešimo z ansablom Mojmir Sepeta
 23.20 S popevkami čez kontinente

ČETRTEK, 8. MARCA
 8.05 Scherzi in romance
 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
 9.25 Sovjetska in poljska glasba
 9.40 Pet minut za novo pesmico in Pozdravi za mlade risarje
 10.15 Od tod in ondod
 11.00 Pihalni orkester LM
 11.15 Ruski tečaj za začetnike
 11.30 Dve pianistki in dve pevki
 11.45 Violinistka Jelka Staničeva
 12.05 Trio Svečnik iz Maribora
 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Dušan Terčej: Delo v kleti spomladi
 12.25 Melodije ob 12.25

NEDELJA, 4. MARCA
 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
 13.10 Operne melodije
 14.00 Pariški odmevi
 14.30 Weber — Schubert — Strauss
 15.15 Prisluhni in zapoj še ti
 19.00 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe
 20.00 III. dejanje opere Aida
 20.35 Mednarodna radijska in televizijska univerza
 20.50 Mala suita za oboo
 21.00 V nedeljo ob devetih zvečer
 22.15 Z lanskega festivala sodobne glasbe na Dunaju
 22.55 Glasbena medigra

13.30 Domači napevi izpod zelenega Pohorja
 13.50 Od pianina do pihalne godbe
 14.10 Glasovi pomladi
 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
 15.20 Orgle in orglice
 15.30 Turistična oddaja
 16.00 Vsak dan za vas
 17.05 Koncert po željah poslušalcev
 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
 18.10 Pojejo vam filmski igralci
 18.45 Kulturna kronika
 19.05 Ciklus pesmi slovenske skladateljice Brede Ščekove
 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
 20.45 Godala v vselem ritmu
 21.00 Literarni večer
 21.40 Simfonietta
 22.15 Drugi kraji — druge pesmi
 23.05 Iz sodobne češke komorne glasbe
 23.37 Ameriške popevke

PETEK, 9. MARCA
 8.05 Melodije na tekočem traku
 8.40 Zbor RTV Beograd
 8.55 Pionirski tednik
 9.25 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
 10.15 Od tod in ondod
 11.00 Nekaj naših posnetkov komorne glasbe
 11.15 Naš podlistek
 11.35 Ali vam ugaja
 12.05 Tri pesmi iz raznih krajev sveta
 12.15 Radijska kmečka univerza — Franc Martinč: Ekonomske enote in delitev dohodka v kmetijskih organizacijah
 12.25 Melodije ob 12.25
 13.30 S slovenskimi opernimi pevci
 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
 14.35 Štiri mazurke in scherzo
 15.20 Z melodijami po svetu
 15.45 Jezikovni pogovori
 16.00 Vsak dan za vas
 17.05 Simfonija in suita
 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
 18.10 Poljske narodne pesmi izvaja ansambel »Slesk«
 18.25 Poje zbor Primorskih akademikov
 18.45 Iz naših kolektivov
 19.05 Zaključni prizor III. dejanja opere Andre Chénier
 20.00 Trije veliki zabavni orkestri
 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
 20.30 S koncerta za pihala in harfo
 21.00 V ritmu cha cha
 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
 22.15 Igramo za vas
 22.50 Literarni nokturno
 23.05 Simfonična glasba iz obeh strani Atlantika

TOREK, 6. MARCA
 19.00 Od Bairda do Dallapiccole
 20.00 S tedna lahke glasbe v Zagrebu

SREDA, 7. MARCA
 19.00 Angleščina za mladino
 19.15 Pevec Paul Anka
 20.00 Godalni kvartet v F-duru
 20.30 Ruski tečaj za začetnike
 20.45 S tedna lahke glasbe v Zagrebu

ČETRTEK, 8. MARCA
 19.00 Izbrana zabavna glasba
 20.00 Fidelio — opera v dveh dejanjih

PETEK, 9. MARCA
 19.00 Zapišite narek
 19.15 Veseli zvoki
 20.00 S tedna lahke glasbe v Zagrebu
 21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
 21.45 Jazz ob 21.45

Drugi program
SOBOTA, 3. MARCA
 19.00 Operetni zvoki
 20.00 Arthur Rubinstein izvaja Chopinov koncert za klavir in orkester
 20.40 Zabavne melodije za vse

21.15 Jazz na koncertnem odru
 22.15 Sobotni ples

NEDELJA, 4. MARCA
 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
 13.10 Operne melodije
 14.00 Pariški odmevi
 14.30 Weber — Schubert — Strauss
 15.15 Prisluhni in zapoj še ti
 19.00 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe
 20.00 III. dejanje opere Aida
 20.35 Mednarodna radijska in televizijska univerza
 20.50 Mala suita za oboo
 21.00 V nedeljo ob devetih zvečer
 22.15 Z lanskega festivala sodobne glasbe na Dunaju
 22.55 Glasbena medigra

PONEDELJEK, 5. MARCA
 19.00 Simfonija v g-molu
 20.00 Zbor »The Golden Age Singers« iz Londona
 20.20 Zabavni intermezzo
 20.30 Utrjujte svojo angleščino
 20.45 Sonatina za dva klarneta
 20.55 Pevci, ki jih radi poslušate — melodije ob katerih plešete

TOREK, 6. MARCA
 19.00 Od Bairda do Dallapiccole
 20.00 S tedna lahke glasbe v Zagrebu

SREDA, 7. MARCA
 19.00 Angleščina za mladino
 19.15 Pevec Paul Anka
 20.00 Godalni kvartet v F-duru
 20.30 Ruski tečaj za začetnike
 20.45 S tedna lahke glasbe v Zagrebu

ČETRTEK, 8. MARCA
 19.00 Izbrana zabavna glasba
 20.00 Fidelio — opera v dveh dejanjih

PETEK, 9. MARCA
 19.00 Zapišite narek
 19.15 Veseli zvoki
 20.00 S tedna lahke glasbe v Zagrebu
 21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
 21.45 Jazz ob 21.45

SOBOTA — 3. marca
 18.00 Lažni pirat — mladinska igra
 19.00 TV pošta
 19.15 S kamero po domovini in po svetu
 20.00 TV dnevnik
 20.20 Propagandna oddaja
 20.35 Na tajnem kanalu — humoristična oddaja
 21.05 Glasbena revija
 22.15 Serijski film
 22.15 Veliki nemi filmi
 22.45 TV dnevnik II.

NEDELJA — 4. marca
 10.00 Oddaja za kmetovalce
 10.30 Drvarji — TV film iz serije Veter
 15.00 Prvenstvo Evrope v umetnem drsanju
 18.00 V nedeljo popoldne
 18.45 Premos športnega dogodka iz Italije
 20.00 Sedem dni
 20.45 Poplave strahu — angleški film

PONEDELJEK — 5. marca
 18.00 Veter — serijski film
 18.30 Iz industrije za industrijo
 19.00 Pregled
 19.45 Propagandna oddaja
 20.00 TV dnevnik
 20.20 Tedenski športni pregled
 20.35 Troje vrat — tri pripovedke v dramtizaciji
 21.30 Koncert komornega orkestra RTV Beograd
 22.00 Filmski pregled
 22.50 TV dnevnik II.



TOREK — 6. marca
 19.45 Mednarodni smuški poleti in Kulmu
 20.00 Srečanje v Zagrebu — revija orkestrrov

SREDA — 7. marca
 18.00 Pustna zgodba — TV slikanica
 18.10 Svet malega Jga
 18.20 Nega las
 18.30 Po svetovnem prvenstvu v klasičnih smučarskih disciplinah
 18.40 S kamero po Afriki
 19.05 Temelji sodobne kirurgije
 19.30 TV obzornik
 20.00 TV dnevnik
 20.20 Kratki film
 20.30 Portreti in srečanja
 21.00 Srečanje v Zagrebu — revija orkestrrov
 22.00 TV dnevnik II.

ČETRTEK — 8. marca
 10.00 TV v šoli
 18.00 Otroški filmi
 19.00 Cas, ljudje in dogodki
 20.00 TV dnevnik
 20.20 TV kiosk
 20.30 Tišina — oddaja!
 21.30 Knjige in pisatelji
 21.45 Veliki nemi filmi
 22.15 TV dnevnik II.

PETEK — 9. marca
 19.00 Tajni dnevnik dr. Hudsona
 19.30 Doma in na tujem
 20.00 TV dnevnik
 20.20 Spored jugoslovanske kinoteke
 20.20 Celovočerni igrani film
 22.00 TV dnevnik II.

Kino
SOBOTA — 3. marca
 »Center« — ameriški barv. glasbeni CS film SERENADA VELIKE LJUBEZNI (Come prima) ob 16., 18. in 20. uri, igra in poje Mario Lanza, premiera domačega filma LJUBEZEN NA SKELAH ob 22. uri v gl. vlogah: Manja Golec in Sonja Krajšek. Rezervacija vstopnic ob 9. do 10.30 na tel. št. 21-20 in od 15. ure dalje na tel. št. 21-22

»Storžič« — nemški barvni film ČRNI BLISK ob 10., 16., 18. in 20. uri v glav. vlogi Tony Seiler, premiera ital. VV filma ČOCARA ob 22. uri v gl. vlogah Sophia Loren in Jean Paul Belmondo. Rezervacija ob 9. do 10.30 in od 15. ure dalje na tel. št. 21-20

»Svoboda« — amer. barv. vestern film TONKA ob 18. uri, igra Sel Mimo norveški film LINE, STRASTNI DEMON ob 20. uri

»Krvavec Cerklje« — amer. barvni CS film PREPOVEDANI PLANET ob 19.30 uri

»Naklo« — amer. barv. vestern CS film ZLOMLJENA ZVEZDA ob 19.30 uri

NEDELJA — 4. marca
 »Center« — amer. barvni glasb. CS film SERENADA VELIKE LJUBEZNI (Come prima) ob 14., 16., 18. in 20. uri, igra in poje Mario Lanza, rezervacija vstopnic ob 9. do 10.30 in od 13. ure dalje na tel. št. 21-22

»Storžič« — angl. barv. film MED LOVCI NA CLOVESKE GLAVE ob 10. uri, nemški barvni film ČRNI BLISK ob 15., 17., 19. in 21. uri, rezervacija vstopnic ob 9. do 10.30 in od 12. ure dalje na tel. št. 21-20

»Svoboda« — angl. barv. film MED LOVCI NA CLOVESKE GLAVE ob 14. uri, amer. barv. vestern film TONKA ob 16. in 20. uri, norveški film LINE, STRASTNI DEMON ob 18. uri

»Krvavec Cerklje« — amer. barv. CS film PREPOVEDANI PLANET ob 16. uri

»Naklo« — amer. barv. vestern CS film ZLOMLJENA ZVEZDA ob 16. in 19. uri

»Predvor« — ital. film BENETKE, MESECINA IN TI ob 15.30 uri

»Senčur« — ital. film BENETKE, MESECINA IN TI ob 18.30 uri

TOREK — 6. marca
 19.45 Mednarodni smuški poleti in Kulmu
 20.00 Srečanje v Zagrebu — revija orkestrrov

SREDA — 7. marca
 18.00 Pustna zgodba — TV slikanica
 18.10 Svet malega Jga
 18.20 Nega las
 18.30 Po svetovnem prvenstvu v klasičnih smučarskih disciplinah
 18.40 S kamero po Afriki
 19.05 Temelji sodobne kirurgije
 19.30 TV obzornik
 20.00 TV dnevnik
 20.20 Kratki film
 20.30 Portreti in srečanja
 21.00 Srečanje v Zagrebu — revija orkestrrov
 22.00 TV dnevnik II.

ČETRTEK — 8. marca
 10.00 TV v šoli
 18.00 Otroški filmi
 19.00 Cas, ljudje in dogodki
 20.00 TV dnevnik
 20.20 TV kiosk
 20.30 Tišina — oddaja!
 21.30 Knjige in pisatelji
 21.45 Veliki nemi filmi
 22.15 TV dnevnik II.

PONEDELJEK — 5. marca
 »Center« — domači film LJUBEZEN NA SKELAH ob 16., 18. in 20. uri v gl. vlogah Manja Golec in Sonja Krajšek

»Storžič« — nemški barvni film ČRNI BLISK ob 16., 18. in 20. uri v gl. vlogi Tony Seiler

TOREK — 8. marca
 »Center« — domači film LJUBEZEN NA SKELAH ob 16., 18. in 20. uri

»Storžič« — nemški barvni film ČRNI BLISK ob 10., 16., 18. in 20. uri

»Svoboda« — ital. VV film ČOCORA ob 19. uri v glav. vlogah Sophia Loren in Jean Paul Belmondo

Jesenice »RADIO«
 2. marca italijanski film SMRTNOSNI UDAREC
Jesenice »PLAVZ«
 3. do 4. marca italijanski film SMRTNOSNI UDAREC Zirovnica
 3. marca italijanski barvni CS film DAVID IN GOLJAT
 4. marca nemški film TUJA ZENA
 5. marca italijanski film SMRTNOSNI UDAREC
 7. marca italij. CS film DOVJE — Mojstrana
 3. marca nemški film TUJA ZENA
 4. marca nemški film RDECI KROG
 Ljubno
 4. marca angleški film TOMI STIL POJE ob 16. in 18. uri
 8. marca slovenski mladinski film KEKEC ob 16. uri

Skofja Loka »SORA«
 3. marca sovjetski film MASCEVALEC KJOR OGLI ob 18. in 20. uri
 6. marca francoski film ZVEZDE OPOLDNE ob 20. uri
 7. marca francoski film ZVEZDE OPOLDNE ob 18. in 20. uri
 PRIJATELJI GANGSTER
 8. marca italij. film PRIJATELJI GANGSTERJEV ob 18. in 20. uri

Kropa
 3. marca ruski barvni film CAROBNI VODNJAK ob 16. uri
 4. marca ameriški barvni CS film MESTECE PEYTON ob 15. in 19.30 uri
 8. marca ameriški film TOTOVIRANA ROZA ob 19.30 uri

Radovljica
 3. marca francoski kriminalni film AFERA NINE B ob 20. uri
 4. marca francoski krimi-

SMUČANJE:
 Kranjska gora — Tu se je že v petek začelo državno prvenstvo v alpskih disciplinah, na katerem nastopajo vsi naši najboljši alpski tekmovalci. Jutri bo na sporedu tudi troboj mladinskih ekip Videm — Koroška — Slovenija

SMUČANJE:
 Kranjska gora — Tu se je že v petek začelo državno prvenstvo v alpskih disciplinah, na katerem nastopajo vsi naši najboljši alpski tekmovalci. Jutri bo na sporedu tudi troboj mladinskih ekip Videm — Koroška — Slovenija

nalni film AFERA NINE B ob 18. uri
 4. marca japonski barvni film SAMPION IN PLESALKA ob 16. in 20. uri
 4. marca ameriški barvni CS film VELIKA BIKOBORBA ob 10. uri popoldne
 6. marca italijanski CS film MORALIST ob 20. uri
 7. marca italij. CS film MORALIST ob 18. in 20. uri
 9. marca italijanski zabavni film KAM S TRUPLJOM ob 20. uri

Gledališče
PRESENOVO GLEDALIŠČE V KRANJU
 NEDELJA — 4. marca uprizorj ob 10. uri URA PRAVLJIC ob 13. uri pa P. Budak KLOBČIC za izven

ČETRTEK — 8. marca
 uprizorj ob 16. uri za ISKRO Shakespeare-Javoršek IZ TAKE SMO SNOVI KOT SANJE ob 20. uri za IZVEN Uprizorijo slušatelji Akademije za igralsko umetnost.

GLEDALIŠČE »TONE ČUFAR« NA JESENICAH
SOBOTA — 3. marca
 ob 19.30 uri L. Stevens: ZAKONSKI VRTILJAK
NEDELJA — 4. marca
 ob 19.30 uri L. Stevens: ZAKONSKI VRTILJAK
TOREK — 6. marca
 ob 19.30 uri L. Stevens: ZAKONSKI VRTILJAK

Športne prireditve
SMUČANJE:
 Kranjska gora — Tu se je že v petek začelo državno prvenstvo v alpskih disciplinah, na katerem nastopajo vsi naši najboljši alpski tekmovalci. Jutri bo na sporedu tudi troboj mladinskih ekip Videm — Koroška — Slovenija

SMUČANJE:
 Kranjska gora — Tu se je že v petek začelo državno prvenstvo v alpskih disciplinah, na katerem nastopajo vsi naši najboljši alpski tekmovalci. Jutri bo na sporedu tudi troboj mladinskih ekip Videm — Koroška — Slovenija

SMUČANJE:
 Kranjska gora — Tu se je že v petek začelo državno prvenstvo v alpskih disciplinah, na katerem nastopajo vsi naši najboljši alpski tekmovalci. Jutri bo na sporedu tudi troboj mladinskih ekip Videm — Koroška — Slovenija

Kranj — Smučarski klub »Triglav« bo jutri dopoldne ob 9. uri organiziral klubsko prvenstvo za mladince v smučarskih tehnik na Rupi pri Kranju.

NAMIZNI TENIS:
 Kranj — V nedeljo bo v avli osemletke »Simona Jenka« tekmovanje za pokal Jugoslavije med moškimi ekipami za območje kranjske občine. Za to tekmovanje se lahko prijavi vse šolske ekipe, namiznoteniški klubi, sekcije delovnih kolektivov in drugi. Ekipa pa šteje 3 člane.

KOŠARKA:
 Jesenice — Tu bodo jutri ob 14. uri začeli z drugim kolo zimске gorenjske košarkarske lige za člane.

OSTALE PRIREDITVE:
 Zalog pri Komendi — Kulturno-umetniško društvo v Zalog pri Komendi priredi v nedeljo ob 15. uri pustno zabavo s kulturnim programom. Igral bo havajski ansambel iz Kranja.

BOHINJ:
 Hotel Zlatorog — Prostih je še 100 ležišč.
 Hotel »Pod voglom« — Se 60 prostih ležišč.
 Hotel »Jezero« — Prostih je še 40 ležišč.
 Mladinski dom — Se 56 prostih ležišč.
 Dom na Komni — Prostih je še 40 ležišč.
 Črna prst v Bohinjski Bistrici — Prostih je 7 ležišč.

Rateče-Planica
 V privatnih turističnih sobah je prostih še 87 ležišč.
 Gostilna »Zerjav« — Prostih je še 7 ležišč.
 Gostilna »Mojmir« — Prostih je še 16 ležišč.
 Cesta iz Kranjske gore proti Vršiču je prevozna samo do hotela »Erika«, prevozna je do Rateč in do Doma v Planici, medtem ko je neprevozna do Korenskega sedla.
 Vse tri vlečnice in sedežnica na Vitrancu obratujejo dan iz Bohinja (Zlatorog) ob 17.30 in iz Ljubljane ob 19.10 za Bohinj.

V nedeljo bodo pustni plesi v hotelih »Jezero« in »Pod Voglom« ter v gostilni »Črna prst«. Na pustni terek, 6. marca, bo pustna zabava z veselim programom v hotelu »Jezero«, najlepše maske bodo nagrajene.

SKOFJA LOKA:
 Niso sporočili, koliko je še prostih ležišč.
 V Poljanski in Selški dolini je v nižinskih predelih 15 centimetrov novega snega. Ceste še niso pluzene, prevoznost je slaba, v višinskih predele pa skoraj nemogoča.

KRANJSKA GORA:
 V privatnih turističnih sobah je prostih še 65 ležišč.
 Hotel »Erika« — Prostih je še 37 ležišč.
 Hotel »Razor« — Do 4. marca je vse zasedeno.
 Hotel »Vitranc« — Do 14. marca vse zasedeno.
 Dom v Planici — Prostih je še 50 ležišč.
 Motel Kranjska gora — Prostih je še 60 ležišč.

Gostilna Jožica v Gozd Martul

dom družina moda

„NASVIDENJE“ za koničaste čevlje

Za spremembo: tokrat možu na uho

Malo čudno sicer, saj vedno govorimo o mednarodnem prazniku žena le o njih in njim, o njihovi vlogi v današnji družbi in podobno. Zato bi za spremembo hoteli povedati nekaj besed tistim možem, ki jih pozornost družbe do žena nekako uspa-va. Ne bi hoteli poudarjati besedo dolžnost, ki jo večkrat rabimo ob takih priložnostih, mislimo pa, da skoro obvezna pozornost v ozkem krogu družine ne bi bila napačna.

Upam, da še niste pozabili, kako ste nekoč nosili rože in prav gotovo vas sedaj ne bo

»sram« ití s šopkom po cesti, čeprav ste že v letih. Brez skrbi, da bi bili za 8. marec edini. Naj bi vam bil ta nasvet v spodbudo, če ste oklevali; prav žalostno pa bi bilo, če bi se na to spomnili šele zadnji dan, ko bi vam o prazniku žena povedala radio in časopis. In prav žalostno – celo nevarno za zakon – bi bilo, če bi bil 8. marec edini dan v letu, ko se spomnite življenjske tovarišice s šopkom cvetja. V tistih prvih letih še niste pozabili na rojstni dan, kasneje pa vam je večkrat »ušel iz spomina«. Takrat se je bilo najbolje

potuhniti ali zavzdihniti: »Oprosti, ampak toliko dela sem imel, da res nisem pomislil nate.« Takega stavka raje nikoli ne izgovorite; niti po dvajsetih letih zakona, ker bi bila zamera prehuda.

Ne tolažite se s tem, da bodo na ženo pomislili drugi, radio, organizacije, tovarniški kolektiv. To bo priznanje njeni politični afirmaciji, uveljavljanju v proizvodnji, v samoupravljanju, priznanje njenemu celotnemu življenjskemu delu, njenemu materinstvu.

Vendar ji samo vi lahko prinesete zjutraj drva, da zakurite in jo zaročniško pustite ležati malo dlje, da bo zajutrak že pripravljen. Zivljenjske stvari in pozornost je ena tistih, ki najbolj osrečuje, ki je želimo in med seboj izmenjujemo.

Koničasti čevlji so si pri nas šele v zadnjem letu dokončno utrdili pozicije tudi med vsemi tistimi, ki sicer »ne nasedejo« takoj vsem modnim muham, vendar pa jih navsezadnje le pokorijo. Medtem ko je bila torej »moda koničastih čevljev« pri nas na višku, so si tuji modni ustvarjalci že izmislili nove oblike kopit za čevlje, ki že nekaj let uspešno izpodrivajo koničaste.

Tudi naše tovarne bodo (kot nam zagotavljajo letos) postopoma pospravile koničasta kopita. Sicer pa priznajmo, da to niti ne bo prevelika škoda, saj so nas ti (sicer zelo elegantni čevlji) »obogatili« za marsikateri otiščanec in zmanjšali užitek pri prenekateremu sprehodu. Z veseljem bomo torej kupovali udobne čevlje (posebno še, če nam bo njihov nakup svetovala tudi visoka moda), v katerih bo dovolj prostora za vseh pet prstov pa še za ščepec zraka.

Kakšni bodo torej čevlji, po katerih bomo segli že v bližnji prihodnosti? V kolekciji tovarne »Peko« Tržič, ki je pripravljena za jesen in zimo, sta dva značilna modela prvi je še precej ko-

nicaščast, vendar je konica že skoraj pri samem vrhu odsekana, drugi je širši, udobnejši, njegov sprednji del se končuje skoraj v kvadratni obliki. Po tujih izkušnjah sodeč, sta to le prehodni obliki do popolnoma zaokroženih čevljev. Tudi pete ženskih čevljev so morale skozi spremembe. Čevlji, ki so namenjeni ženam, ki veliko hodijo ali pa tudi drugače želijo čez dan nositi obuvale, ki predvsem udobno, imajo nizke široke pete. Le-te so včasih preoblečene z usnjem, včasih pa sestavljene iz več plasti podplatnega usnja v naravni barvi. Velikokrat so te petke zadaj močno spodrezane; menda je hoja v takih čevljih še posebno udobna.

Čevlji za popoldne in večer imajo še ozko peto, vendar je nekoliko nižja, večkrat pa se spodaj, pri samem zaključku tudi hitro razširi.

Modni ustvarjalci seveda niso prizanesli niti barvi. Napovedujejo barvo jajčne lupine, rdečo barvo, sivo, temnozeleno, barvo kavine usedline, za letne čevlje pa bodo menda priporočili temnomodro barvo. – M. S.

MALI NASVETI

Morda sta vaše slabo počutje in nečista koža z lišaji in mozolji le posledica slabe prehrane. Zjutraj – preden greste v službo – najbrž v naglici posebete prevročo kavo in že tečete. Poskusite za nekaj časa spremeniti zajtrk, ne da bi v: bilo treba za to bolj zgodaj vstati, le zvečer naj bo vse pripravljeno. Potrjubujeta veliko žlico ovsenih kosmičev, ki jih namočite čez noč v treh žlicah vode. Zjutraj primešajte še tri žlice jogurta, čajno limoninega soka in žlico medu. Nato dodajte dvajset dekagramov nastirganih jabolčk z žlico zmletih orehov. Če se boste ta dan odpovedali še turški kavi,

vam je zagotovljeno dobro počutje.

Če se vam zdi nasvet z jabolki malce zamuden, pa bi vseeno radi odpravili nevšečnosti s prebavo, popijte zjutraj na tešče jedilno žlico olja. Povprašajte v drogeriji, kakšno olje bi vam pomagalo. Vendar se ne smete navaditi na odvajalna sredstva, da ne bo kaj narobe, uporabljajte jih le redko.

Sklenili ste pustovati v prijetni družbi, pa vas že skrbi frizura, obleka, klobuk in ne vem kaj še. Lase pa ste čez zimo kar zanemarili in so le redko občutili frizerjeve roke. Zdaj tudi lepo urejeni ne bi dajali vtis negovanosti. Naj vam bo to šola za drugič, za pustni torek pa le ni treba zavzdihniti nad lasmi. Če se ne da lasem hitro povrniti leska in čvrstosti, jih boste pač skrili pod turban, ki si ga boste napravili iz organdija. Najprej naredite čvrstejšo podlogo iz blaga iste barve kot je organdi, nato nanj prišijte nabrano blago; morda še umetne vrtnice in stvar je opravljena. Lahko pa uporabite tudi čvrstejši stil, ki ga uporabljamo samo za klobuke; tega ni treba podstavljati, enostavno ga ovijte okoli glave in previdno pritrdite s sponkami. Se umeten cvet za ušesa in mnogo zabave.

– Doraščajoči hčerki, ki zahteva visoko peto na elegantnem čevlju, pa čeprav za posebne priložnosti, tega raje nikar ne dovolite. Ne sramo, da niso njene tanke noge prav nič lepe v salonarjih z visoko peto, ampak si bo deklica tudi prav pošteno pokvarila noge. Pripravite jo do tega, da se bo odločila za pete visoke tri centimetre.

Skrivnosti lepote

Morda vas zanima, kaj svetuje direktor kozmetičnega inštituta ministrstva za zdravje Rusinjam, da bi bile privlačne. Vsak dan je treba opravljati tole telovadbo: razgibanje – 10 minut, sprehod – 30 minut, temeljito ščetkanje v vse smeri zjutraj in zvečer, močno krtačenje las, masaža in mrzli tuš. Obraz pa naj umivamo samo v prekuhani vodi ali še bolje z deževnico ali topljenim snegom.

Iz nekega drugega vira pa je nasvet za zdravje in lepoto, ki obstoji samo iz pravilnega dihanja. Ženam se priporoča, da se nauče »dihati kot konji«, namreč s trebuhom, ne s širjenjem prsnega koša navzgor in navzdol. Hula-hup obroč pa je menda različno sredstvo za razvijanje elastičnosti mladega telesa, pri starejših pa preprečuje nabiranje maščobe.



Osmi marec je praznik žene in družine. Pojem žene je vedno združen z družino, saj žena v družini podpira tri ogle

Diktatura in film

Kratek filmski izlet v Španijo

Berlin 1960: El Lazarillo de Tormes, Cannes 1961: Viridiana. Ta dva podatka iz bližnje filmske preteklosti, ta dva na uglednih festivalih nagrajena filma sta znanilca ponovnega dviga španskega filma, ki obeta prerasti v široko renesanso. Seveda to nista edini niti prvi »lastovki — znanilki pomladi«. Po drugi strani pa je prav tako jasno, da se španski film v veliki večini še vedno duši v okovih Francovega režima. Vse kaže, da se je Franco celo že skesal majhne sprostitev, ki jo je nedavno dovolil filmskim delavcem (bolj za reklamo na Zahodu kot zaradi česa drugega). Takoj po uspehu Buñuelove »Viridiane« v Cannesu, ki mu je svetovna kritika povedala, zakaj pravzaprav v tem delu gre, je ukazal uničiti original — kar pa mu na srečo ni uspelo, ker so negativ še pravočasno pretihotapili v tujino. Novemu filmu Luisa Berlange »Placido« pa ni dal izvoznega dovoljenja. Vendar pa je španskemu filmu že uspelo opozoriti nase. Zato ne bo napak, če se na hitro ozremo na njegov razvoj in na njegov današnji položaj.

Po prvih, nepomembnih začetkih kinematografije na Pirenejskem polotoku se je španski film prvič uveljavil v letih 1926–32 z avanti-

rijo in bo tako ostal brez izgledov za finančni uspeh. Zato je razumljivo, da skušajo producenti proizvajati režimu čimbolj »simpatične« filme.

Ostali pogoji za razvoj španskega filma so sicer do-

kaj ugodni: kinematografi morajo na vsakih 6 tednov tujih filmov predvajati en teden domačih; obvezen je domač predfilm; distributerji morajo na vsake 4 tuje filme kupiti enega domačega; v deželi je 5000 kinematografov (1 na 6000 prebivalcev) s ceneno vstopnico. Vendar je zaradi prej omenjenih pogojev rezultat lahko samo eden. Nastajajo filmi brez kakšnih resnih konfliktov, ki so zaradi močnega položaja cerkve tudi skoraj popolnoma brez seksualnosti. Vsebinsko pa je slika približno takale: 30 % pobarvanih folklornih limonad, 15 % romantičnih lažnih zgodovinskih filmov, 20 % neokusnih komedij, 20 % religioznih filmov, 5 % sodobnih komedij in 10 % dram s socialno in politično tematiko, ki večinoma svarijo pred »rdečo nevarnostjo«. Številne so tudi koprodukcije, saj je Španija pravi raj za tuje producente: dobri ateljeji, majhni stroški, vedno sonca na pretek. Seveda o umetniški vrednosti takih filmov v večini primerov ni mogoče govoriti.

OBETAJOCI MLADI

Tako kljub dokaj obsežni produkciji (n. pr. 67 filmov leta 1957) Španija nekako do leta 1952 ni dala kakšnih pomembnejših del in se tudi ni uveljavila na svetovnem trgu, razen z nekaterimi glasbenimi filmi (Sarita Montiel) in redkimi drugimi deli. Na začetku petdesetih let pa je začela ustvarjati vrsta mladih režiserjev, ki so ubrali, ali vsaj skušali ubrati, kolikor jim je to dopuščal režim, novo pot. Pri tem jim je nudila veliko podporo široko razporena mreža filmskih društev, Filmski inštitut in Državna filmska knjižnica — ki so vsi stopili v akcijo za večjo svobodo filmskega ustvarjanja. Najpomembnejša iz skupine mladih sta Lums Berlanga in Juan Bardem. Za Berlango-



Tak je Anthony Perkins v filmu »Ljubite Brahmsa?«, ki ga je po romanu Françoise Saganove lani posnel Anatole Litvak

ve socialne komedije in satire je značilen neki »črn« humor in tekoč stil, ustvaril pa je razen filma »Dobrodobrošli, gospod maršal« (1953), ki smo ga videli tudi pri nas, še dela »Novio a la vista«, Calabuig (1956), Cudeži v četrtek (1957) in Placido (1961). Bardema pa odlikujejo ostri, odločni posegi v socialno in politično problematiko, medtem ko ga hromi precej abstrakten in tog stil. Poznamo ga po »Smrti kolesarja« (1955) in »Glavni ulici« (1937), njegova pa sta še filma »Komedijanti« (1954) in »Maščevanje« (1958). Omeniti je

treba še dva režiserja: Nieves Conde je avtor prvega neorealističnega poskusa v španskem filmu — »Brazda« (1952), Fernandez Ardavin pa je uspel predvsem z že omenjenim filmom »El Lazarillo de Tormes« (1960). Nadyse pomemben pa je seveda tudi film »Viridiana« (1961), ki pomeni vrnitev Luisa Buñuela iz pregnanstva v domovino. Sicer ta dela še ne pomenijo kakšne splošne spremembe, so pa znanilci novih poti španskega filma, zato jih je svet navdušeno in z upanjem sprejel.

Dušan Ogrizek

Film

gardističnimi filmi Luisa Buñuela: Andaluzijski pes, Zlati vek in Zemlja brez kruha. Drugače pa razdobje republikanske vladavine ni bilo kaj prida plodno, ker država ni pokazala zanimanja za kinematografijo in je ta — prepuščena privatni iniciativi — bolj životarila, in sicer predvsem v dokumentarnih filmih.

POCENI ZABAVALA

Ob koncu državljanske vojne je bila večina filmskih studijev porušena, vrsta filmskih delavcev pa je morala v pregnanstvo, med njimi tudi Buñuel. Vendar je Franco že takoj pokazal veliko zanimanje za film — seveda iz čisto določenega razloga: kino naj bo razen cenenege rdečega vina, nogometnih tekem, bikoborb, vesele glasbe po radiu in velikih procesij tista pot, na katero je treba speljati v revščini živeče ljudstvo, da ne bo preveč razmišljalo in da bo pozabilo na trdo stvarnost. Zato tako usmerjanje razvoja filmske industrije, kot ga ubira Generalna direkcija za gledališče in film, seveda nikakor ni namenjeno dvigovanju umetniške ravni španskega filma. Cenzura scenarijev, razvrščanje filmov v pet kategorij — od katerih dobi prva 40 %, zadnja pa nobene državne dotacije — in pa sistem uradnih nagrad nikakor ne spodbujajo nastajanja resnih in kritičnih del. Če scenarij ne ugaja uradni komisiji, sploh ne more biti po njem posnet film. Če pa sicer dobi dovoljenje za realizacijo, a ni »simpatično«, bodo film gotovo uvrstili v zadnjo katego-



Audrey Hepburn na sprehodu po rimski ulici via Veneto

Novo na tujem

Po obširnih pripravah se je v produkciji »Bosna-filma« začelo snemanje filma KOZARA, za katerega napovedujejo, da bo največji in najdražji film o NOV. Pri scenariju je sodelovalo več udeležencev kozarske ofenzive 1942, režiser pa je Veljko Bulajić (Vlak brez voznega reda, Vzkipelo mesto). Snemali bodo v Sarajevu in na sami Kozari. Računajo, da bodo v nekaterih množičnih prizorih nastopalo tudi po 30 000 ljudi, stalno pa bodo sodelovali tudi nekateri udeleženci teh zgodovinskih bojev. Glavne vloge igrajo Bert Sotlar, Davor Antolić in Mihajlo Kostić, nastopili pa bosta med drugimi še Olivera Marković in Milena Dravić.

Novo doma

Letos se nam obeta pomemben filmski dogodek. Sergej Bondarčuk (Človekova usoda) končuje priprave za snemanje svojega novega filma, ki ne bo nič manj kot »Vojna in mir«. Med pripravami so poklicali na pomoč številne muzeje in inštitute, da bi mogli čimbolj verno prikazati zgodovinsko obdobje in vzdušje Tolstojevskega romana. Film bodo posneli v treh delih, ki jih bodo snemali istočasno, tako da bo možna premera celotnega opusa naenkrat.

Medtem Sergej Gerasimov že končuje film »Ljudje in zveri«, ki ga je posnel v Vzhodni Nemčiji in Latinski Ameriki in ki je po besedah režiserja »naperjen proti zverinskemu v človeku; v njem se spopadata dve morali, dva svetova — zmaga humanistično pojmovanje nad človeka nevedno moralo.«

Znana igralka Irina Skobceva pa zaključuje svoje delo pri filmu »Sodba norceve« režiserja Grigorija Rošalja. Film se ukvarja s položajem znanosti na Zahodu in odnosom raznih družbenih slojev do vojne. Skobceva je tudi že izrazila upanje, da se bo v »Vojni in miru« našla tudi kakšna vloga zanjo.

Petorica proti igralnici

Govoril sem dalje in oprezoval za njeno roko. Nenadoma ji je rokav zdrsnil tako, da je odkril ves lakot in oble dekliške mišice, vse do mlečno belega kolenca. Tina se je zasmejala. Ne vem več, kaj sem dejal, vendar sem se pričel zatikati in Tina me je opazovala, saj je vedela, kam gledam. Zastrmela sva se drug v drugega, prsnil sem v smeh in napetost med nama se je razblinila kakor dim.

Tina si je popravila rokav, sklenila roke v naročju in dejala: »Kadar bova skupaj, bom vselej nosila šal. Sploh pa moja roka...« Ni končala, temveč smeje zmigala z glavo.

Zasmel sem se. »O bog, Tina,« sem dejal in vzdihnil tako močno, da je plamenček sveče zadrhtel.

Tina je smeje se tiho dejala: »Domišljaš si, da boš šel z menoj v posteljo.«

Pogledal sem jo prepaden, skomignil z rameni in dejal: »Prav? In kaj naj bi bilo čudnega na tej stvari? Kaj takega si večkrat vtepem v glavo -- to je moj konjiček.«

»Ne,« se je kratko nasmehnila. »Toda kaj pa, če jaz...«

Utihnila je, jaz pa sem šepnil: »Tina!« in segel čez mizo, želeč, da bi z roko segla v mojo.

Vendar je odkimala. »In to je razlog, zaradi katerega bi me hotel poročiti?«

Brez besed sem jo pogledal.

»Tolikšno govorjenje o poroki,« je dejala, »je nesmiselno in brez-pomembno, zakaj če se bom poročila, ne bo to le iz takegale enkratnega vzroka.«

Napravil sem napako. Nisem odgovoril. Nisem hotel več lagati in tako sem sedel, strmel v Tino in poskušal urediti misel, preden bi spet spregovoril. Priznal sem si, da poroka s Tino zame ne bi bila resna stvar, vendar nisem vedel, čemu. Res, da sem prej govoril o vznemirjenju, čustveno in nepremišljeno. V resnici mi medeni mesec še v glavo ni padel. Kaj takega si še misliti nisem mogla in zdaj bi se moral nekako izmotati.

Tina je prasnila z jeznim, nizkim glasom: »Vi -- študentje me dolgočasite. Otroci ste! Mislite kot bedaki! Prepričani ste, da mora vsako dekde, ki je natakariča...«

Stavka ni končala, vendar sem vedel, kaj je hotela povedati. Večkrat se je zgodilo, da se je kak študent, napihnjen zaradi novo osvojenega dekleta, bahal pred drugimi prav na otroški način. Lagal je o stvarih, ki se nikoli niso zgodile. Tako je prišlo do tega, da so fantje prisegli na stvari, ki jih ni bilo, samo da bi bili na videz pametni, v resnici pa so se bali, da bi bili videti še neizkušeni. Ena izmed teh laži je bila, da je natakariča isto kot pocescnica. Toda vsi študentje nimajo takšnega poenostavljenega mnenja in prepričan sem, da sodim mednje. Toda zdaj se vprašujem, če me napihnjen študentski odnos do natakariče ni morda nenadoma prevzel. Tina me je opametila.

Prinesli so ji večerjo, meni pa kavo. Čakala sva, dokler dekde ni postavilo vsega na mizo in odšlo, tako da sva bila spet sama.

Potem je pričela Tina s tihim glasom. »Poglej, saj ne bi šla s teboj semkaj, če bi bil eden onih.« Bezala je z vilicami in tiho vzdihnila: »Je pač tako, da nekaterih stvari ne moremo jemati kar zlahka. Ti boš, seveda v protiohranbi vsakogar sumnil.« Pričela je rezati meso, potem vzdignila glavo, me globoko pogledala in pomislila: »Rada bi bila študentka,« je grenko dejala.

»Rada bi hodila na univerzo, nosila kričo iz tweeda in drag sviter. Stanovala bi v dekliškem internatu. Popoldne bi se potikala po mestu in iskala zabave.« Ozrla se je vame. »Dovolj pametna sem in rada bi bila kakor one. Pametnejša sem od njih, toda včasih sem tako ponižana, ko jim v delovni obleki stremem s pecivom. In študentje sedijo s svojimi knjigami in na skrivaj pogledujejo za menoj, jaz pa sem utrujena in ravnodušna do vsega. Mislim si, ko bi le bila eno izmed teh deklet, in to samo zato, da bi dokazala, da sem sposobna še za kaj drugega. Študentje pa mislijo, da jim je vse dovoljeno, ker so pač študentje, ona pa natakariča, oh, vrag naj vzame vse skupaj.« Tina se je posvetila jedi z očmi uprtimi v krožnik.

Nekaj trenutkov sem počakal, potem pa je dejal: »Tina, mislim, da bi lahko živel s teboj vse dni do konca življenja. To se mi zdi imenitno. Z vseh strani! Prepričan sem, da se zavedam, kaj govorim.«

Prikimala je, mi s tem dala vedeti, da je slišala, kar sem povedal, in jedla dalje. Potem je dvignila pogled in mirno rekla: »Nočem se poročiti s teboj. Ne govorim o tem, ali bi lahko pustil šolo in se kje zaposlil. In ne dvomim, da bi bil, čeprav me ne bi ljubil, zelo nežen. In morda te celo ljubim ali pa sem blizu tega.« Nadaljevala je z obedom. »Vendar nočem izgubljati časa s premišljevanjem o vsem tem.« Nekaj hipov me je ostro, skoraj hladno opazovala. »Morda boš zaradi tega mislil slabo o meni, toda dovolj mi je te negotovosti. Nočem se poročiti s študentom, ki nima beliča. Kdo bi se vezal -- pa še celo vrsto tet ničesar ne bi dobil.«

Poročila se bom z nekom, ki je tam, kjer boš ti šele čez dolgo časa, in ki ima denar ali ga zna zalužiti. Ni potrebno, da bi bil bogat, ne sanjam o tem. Toda rada bi nekaj dobila in nekaj postala. Za spremembo bi rada postala enakovredna ljudem okrog sebe. Nočem biti več natakariča. Fant z univerze, ki si šele išče službo, ne pride v poštev. K vragu,« je navelično skremžila usta, »čemu sva sploh prišla govoriti o tej stvari. Strašno je dolgočasna.«

Vem, da nekaj trenutkov sploh nisem mogel spregovoriti. Nisem se zavedel. Vse moje misli je obsla prijetna zavest, da moram dobiti Tino, storiti karkoli, da bi prišel do nje in ta misel me je mučila. »Predpostavim, da bi imel denar, Tina. Kopicico denarja. Toliko, da bi bila preskrbljena za vrsto let in čeprav bi moral odslužiti vojsko, bi ga imela po povratku še toliko, da nama nekaj let sploh ne bi bilo treba misliti na kakršen koli zaslužek.«

Tina me je kratko pogledala in skomignila z rameni.

Sklonil sem se čez mizo in se zastrmel vanjo. »Imel ga bom, Tina,« sem dejal mehko, »v manj kot treh tednih.«

Pazljivo me je pogledala in spoznala, da govorim resno. »Kaj meniš s tem?« se je namrščila in nenadoma zresnila.

In tako sem ji začel pripovedovati. Prav tiho sva sedela v puščobni restavraciji. Tu in tam sem srebnil kavo. Povedal sem ji, kaj nameravamo Brick, Jerry, Guy in jaz, le tega ji nisem rekel, da je šlo le za igro.

Tina me je nepremično gledala in razmišljala o tem, kar sem ji povedal. Potem je ogrnila plašč čez ramena, vzela z mize račun in vstala. »O tem se bova pogovorila pri meni,« je dejala in odšla sva proti blagajni-kovi mizici.

Zunaj se je pripetilo nekaj, kar me je pozneje še večkrat sililo v smeh. Na poti do Tininega stanovanja sva morala skozi park, dokaj dolg pravokotnik travnikov, okrasnega grmičja in visokih starih dreves. Ves je bil sveže zelene barve, vmes pa so se vile stezice. Počasi sva koračila skozi park in hudo resno razpravljala o načrtu, kako bi izpeljali veliko-potezni rop. Resno sva se sprehajala, se držala za roke, se večkrat spogledala, včasih nasmejala in pogovarjala s pritajenim glasom.

Naproti sta nam prišla starejši moški z ženo, vendar ju nisem opazil. Toda ko sta bila le pol ducata korakov pred nama, sem nenadoma videl, da je ženska lažno dregnila soproga s komolcem. Ko sta šla mimo naju, sta se rahlo nasmejala in naju zaljubljeno pogledala v veseljem in prijaznim pogledom. Verjetno sva se jima zdela kakor slika z ovitka revije, na kateri se fant in dekde za roko vodita pod drevesi. Spraševal sem se, kaj bi neki pomislila in storila, ki bi vedela, o čem se pravzaprav pogovarjava.

Dokler nisva prišla s prometnih ulic v park, sva molčala. Zanimalo me je, kaj bo menila Tina. Dejala je: »Pa tisti Jerry. Videla sem ga v »Krogli«. Videti je bister, vendar je še otrok. In kaže, da bo sodeloval pri vašem načrtu.«

»Pomni, da ima najboljše zamisli.«

Tina je pritrdilno prikimala in nekaj korakov molčala. Potem je dejala: »Al, si dovolj samozavesten? Pa ostali? Premišljuješ ali se sploh zavedaš, kaj moraš storiti? To ni za otroke. To ni šala in s to stvarjo se ne smeš norčevati. Moral bi biti predvsem prepričan, da veš, kaj ti je storiti,« ji je v nenadnem strahu in vznemirjenju vtrepetal glas. Potem se je ustavila, mi položila roko na ramo ter me prosiče in resno pogledala. »Mrtvega te ne morem poročiti, Al. Tudi če bi bil v zaporu, te ne bi hotela poročiti.« Potem sva odšla naprej.

Tedaj sem dejal: »O tem naj odloči čas, to je vse. Ko bomo končali, boš imela vse odgovore na svoja vprašanja. In če je ta stvar videti neresna, če ravnamo kakor kup nedonošenčkov, je ni poti, ki bi nas lahko pripeljala do uspeha. Vendar mislim, da bomo uspeli, prepričan sem v to.«

Hodila sva z roko v roki pod drevesi in jasnim nočnim nebom. Nato me je Tina napeto pogledala. »Veš kaj? Ves čas mi pripoveduješ o ropanski sreči, niti besede pa nisi znil, če je to pošteno ali ne. Mar te to ne vznemirja?«

To me je zbudilo. Imela je prav in malomarnost njenih besedi me je presunila. »To je smešno,« sem počasi dejal in jo poskušal prepričati. »Vendar ne bi nikoli ukradel pet centov, niti človeku, kj ga sovražim. Niti komu drugemu, razen onim iz Haroldovega kluba ali drugih podobnih hiš. Stvar je prav v tem.« Glasno sem razlagal. »Mislim, da je temu krivo igranje. Ljudje že od nekaj kockajo in skoraj vsepovsod je bilo kockanje prepovedano. Zdaj pa je stvar postala dovoljena in to le zaradi volje peščice ljudi in Nevade, ki so jo tehnično uzakonili. Hudiča, prav kockanje je krivo tega in to dobro veš. Nekaj ljudi si ustvarja dobičke, ne da bi sploh kaj delalo ali dalo kaj za protiuslugo. Prepričan sem, da opeharljo vsakogar, ki se spusti v to stvar.«

Zato tudi trdim, da so to nedolžne žrtve,« sem skomignil z rameni. »Morda poenostavljam ves problem, ne vem. Vendar imam občutek, da sem pošten in da nikoli ne bi kraдел. Toda zame to ni kraja in pri vsem, kar spoštujem -- ta denar ne pripada Haroldovemu klubu. In če mi bo le mogoče, ga bom vzel, pa me to prav nič ne bo vznemirjalo, niti za trenutek.«

Mislim, da me Tina sploh ni poslušala, zakaj ježno je dejala: »Zasažili vas bodo! Ob dve leti življenja boš ali pa morda celo ob glavo. In tako boš svoja leta žrtvoval za blagor ostalih ljudi, ki bodo ta čas presedeli doma,« je besnela. »Kdo neki so vsi ti ljudje, ki zapravljajo denar v Renoju, medtem ko sodiš sam med množico onih, ki dobe vsak mesec le nekaj borih dolarjev? Kdo neki skrbi za to, da je Haroldov klub iz dneva v dan bogatejši, medtem ko se moraš ti z množico pehati za vsakdanji kruh? Če lahko vzameš ta denar, ga kar vzemi! Oni s tem ne bodo izgubili vsakdanjega kruha. Še bogatejši bodo! Nikomur ne boš škodoval!«

Veliki športniki — Trinajst ur napornega plavanja

Maratonec v plavanju

»Ljudje so se smejali, kadar sem govoril, da bom preplaval Rokavski preliv tja in nazaj brez poživljanja. Zdaj molčijo!«

To je izjavil 42-letni Argentinec Antonio Abertondo, ko se je po svojem velikem uspehu pogovarjal z novinarji. V 86 letih odkar je Mathew Webb preplaval kanal La Manche, je to ponovilo več kot 100 plavačev, da bi ga kdo poskusil preplavati dvakrat zapored, tega ne; prav to pa je napravil Abertondo.

Plavati se je naučil razmeroma pozno. Pri 11 letih je poštarjev sin iz Buenos Airesa spoznal skrivnost gibanja v vodi in nato nenehoma preizkušal svoje sposobnosti na vedno večjih razdaljah. Leta 1947 je poizkusil preplavati 55 milj, vendar je po 60 urah plavanja moral odnehati. Podvig mu

je uspel deset let kasneje po 80 urah borbe z vodno. Abertondo je imel velike težave, ko je premagoval to razdaljo. Med plavanjem so se mu ob zadnjih miljah prikazovali psi in druge živali ter plavalci z njim. No, pa Abertonda to ni plašilo, lahko bi rekli, da ga je celo spametovalo. Se vedno je sanjal o Rokavskem prelivu in slavi, ki bi jo bil deležen, če bi ga dvakrat preplaval. Trikrat je nastopil na tekmovanju in si pridobil sloves ne toliko kot hiter plavač, temveč kot izredno vzdržljiv borec. Na teh tekmovanjih si je pridobil tudi dobrega prijatelja, prav tako plavača Sama Rocketta, ki mu je kasneje pomagal v pripravah za zadnji spopad s prelivom. Ugodno vreme in morje sta Abertondu v septembarskih dneh la-

ni omogočila veliki podvig. Borba z morjem je trajala 43 ur in 5 minut. Za pot iz Anglije v Francijo je porabil 19 ur, nato je minuto počival in v tem času hitro pojedel sendvič in spil toplo kavo.

Pot nazaj je bila izredno težka. Sam Rockett je nato pripovedoval, da je gledal Abertonda iz čolna, s katerim so ga spremljali in da je zelo dvomil, da bo Argentincu uspelo priti še enkrat v Anglijo. Imel je otekle ustnice, nabrenkle oči in jezik mu je visel iz ust. Vendar ni odnehal. Blizu obale so se mu spet prikazovali psi; Sam je skočil v morje, da bi ga bodril. Abertondo se je z zadnjimi močmi privlekel do obale na angleški strani. »Kot Gagarin!« je dahnil, ko se je zgrudil na angleško obalo.



Ta posnetek je vzet iz zbirke reporterjevega pravljičnega sveta. Prikazuje pa dobro voljo ob sladki slini

Žuželke viharnih otokov

Zelo lepo se vidi ustvarjalno delo naravnega izbora pri zgradbi žuželk na viharnih otokih sredi oceanov.

Kadar opazujemo metulje, čmrclje in čebele na naših sončnih travnikih, ko si iščejo sladkega soka po cvetcih,

vidimo, da jim prav dobro razvita krila omogočajo letati s cveta na cvet. Taka krila so zanje življenjskega pomena.

Sedaj pa pojdemo na nekatere samotne otoke širnega Indijskega oceana, kjer ne gojijo silni vetrovi!

Poglejmo, kakšne so tam žuželke, kakšni metulji in muhe prebivajo ondi!

Dolgo jih moramo iskati, ker jih ni na spregled. Viharji gospodujejo na teh otokih in ti šesteronožci se drže z ostrimi krempljci na spodnjih straneh listov ali pa še teh ni, tako da nam le šestero nog izpričuje, da so to žuželke. Zakaj?

V boju s silnimi viharji je bilo več verjetnosti, da bodo ostale samo tiste žuželke, ki so slabše letale. Zakaj čim slabša krila imaš, tem verjetneje je, da ostaneš živ, ker si manj izpostavljen nevarnosti, da te vrže vihar v morje. Žuželke, ki so rade letale, je vihar odnašal v morje, kjer so poginjale. Tako so se v milijon letih razvile iz krilatih prišlecev brezkrilne žuželke.



To ni športno kolesarjenje, pač pa vsakdanja pot v šolo

Človek in žival

Ko sem bil še majhen, smo imeli kužka. Vedno se je motal okrog mene. Nekoč sem s škarjami rezal pajace. Pa se je zgodilo, da je kužek zamahnil s tačko po škarjah in se zbedel. Zalostno je zavpil in mi pokazal krvavo tačko. Jaz pa sem bil hud in sem ga ozmerjal: »Ti neroda, ti!« in še s šibo sem ga po zadnji plati. Zato, da si bo zapomnil! Kužek je zbežal v kot. Tam je mlo jokal in si lizal rano.

Kmalu nato sem se pa še jaz zbedel v levo roko. Izpustil sem škarje in zakri-

čal, da je kar odmevalo po hiši. Z levico sem mahal po zraku in z nogami divje cepetal po tleh.

Tedaj je kužek nehaj cviliti. Sepajoč se je priplazil k meni, nagnil je glavo po strani in z enim očkom pogledal na mojo roko. Potem je začel oblizovati rano na mojem prstu. In ko je zagledal še solze na mojem licu, jih je posušil s svoje mehko tačko.

Tistega dne sem prvič spoznal, da je žival mnogokrat bolj boljša od človeka.



**MOŽGANSKI PRETRES
NAMESTO
DINASTIČNEGA
PRETRESA V BELGIJI**

(Od našega posebnega dopisnika na belgijskem dvoru) BRUSELJ, 1. marca - Uradni krogi na belgijskem dvoru so zelo zaskrbljeni zaradi pisanja »Pavlihe« in pričakujejo, da utegne pisanje povzročiti resno krizo na dvoru. Pavliha je v svoji zadnji številki skoraj spremenil belgijskega kralja Baudouina v beduina. Pregleda-

li so kraljevski rodovnik in nikjer niso našli imena Boudouina. Mislijo, da Pavliha namerno »brije norca« iz belgijskega kralja.

Na belgijskem dvoru so se danes sestali tudi belgijski geografi, da bi protestirali zoper trditve iz Pavlihove popotne torbe. Po njihovem mnenju namreč mesta Koper, Piran in Portorož ne ležijo na Notranjskem. Geografje so naglasili, da se s tem ne morejo umešavati v notranje zadeve tujih držav.

NERAZUMLJIVO



- Zakaj mi pušiš govoriti samo takrat, ko se briješ s tem ropotajočim aparatom.

ZADNJE NAROČILO

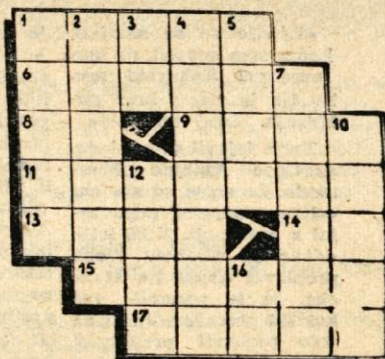


- Ko prideš v veselje ne pozabi pisati!...

BREZ BESED



Križanka št. 11



Vodoravno: 1. testenica, 8. vulkanska kamena, 9. avtomobilska oznaka Valjeva, 10. del telesa, 11. nagla smrt, 12. v letih, 14. avtomobilska oznaka ZDA, 16. morsko obrežje, 18. tenorist v Ljubljanski operi.

Navpično: 1. domača žival, 2. žensko ime, 3. avtomobilska oznaka Smedereva, 4. steklena omara za gojenje rastlin, 5. grški basnopisec, 6. predlog, 7. oče, 11. pijača, 12. pripadnik jugoslovanskega naroda, 13. del železnice, 14. švicarski kanton, 15. ribiška mreža, 16. številka.

Drijatelj v zadregi

Kowalski je tipično ime na Poljskem. Razen tega je Kowalski imel ženo, ki so jo klicali Kowalska. Kowalska je bila v bolnici in Kowalski je zgubil glavo.

Kowalski je ponoči preskakoval zid bolnišnice, da bi ženi lahko dal v roke pečenega sulca in sladkarije. Kowalski je podkupil vratarja, da bi vsak dan ženi izročil šopek cvetja.

Kowalski je najel usmiljeno sestro, ki je sedela ob postelji Kowalske in ji česala obrvi.

Kowalski je najel medicinsko sestro, ki je Kowalski ob bedenju brala avanturistične romane včasih pozno v noč.

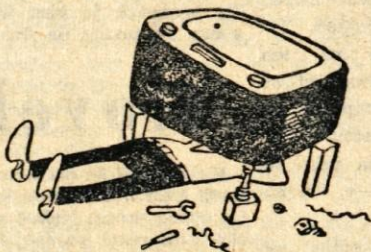
Kowalski je vsak dan za dodatek prinašal svoji ženi telečjo pečenko. Pred kratkim sem postal pod oknom stanovanja Kowalskega.

- Koza! sem zaskrbljen razdražen moški glas.

- Norec! je zavpila ženska.

Potem se je zasilal zvok črepinj. Odšel sem potolažen. Vse je bilo zopet v najlepšem redu. Kowalska je ozdravela.

**PORTRET
LITERARNEGA KRITIKA**



NAVADNA AVTOMEHANIKA

Mali leksikon

Ne zamujajte na sestanke, ki imajo stik s stvarnostjo.

Intrige se prenašajo s šepetanjem, da ne bi zbudili pri ljudeh glasu razuma.

Filmske zvezde so včasih resnične igralke, večinoma pa igrajo edino in zraven tega še zelo neumno vlogo - filmskih zvezd.

Najboljši prispevek nekaterih ljudi družbi, ki se želi zabavati, je, da ostanejo doma.

Izkušnje so edina šola, iz katerih se človek lahko nečesa nauči in za to ne dobi nobene diplome.

Kdor se boji dežja, naj preživi nekoliko tednov v puščini.

N. K., Tržič

Vprašanje: Mož toliko pije, da se bojim, da bo od tega znorel. Kaj naj napravim, da bi to preprečila?

Odgovor: Niste povedali, kaj vaš mož pije. Če pije vodo, je vse v redu.

L. K., Naklo

Vprašanje: Moja 78-letna neporočena teta še vedno verjame v štorčke. Ali naj ji zadevo pojasnim? In kako?

Vprašajte za vsak primer

Odgovor: Odsveževali bi vam pojasnilo, ker vaša teta od tega pojasnila tako ne bo ničesar imela.

R. S., Lesce

Vprašanje: Najina hčerka si ne pušči od leta 1955 več porzati las. Tisto leto je umrl znani filmski igralec James Dean. Kaj bi nam lahko svetovali?

Odgovor: Verjetno gre pri va-

ši hčerki za tipičen primer idolitisa. Učinkovitega zdravlila medicina ne pozna. Pošljite jo na morje ali pa v kakšno letovišče, kamor prihajajo drugi filmski igralci.

T. K., Bled

Vprašanje: Pri kuhi se mi večkrat pripeti, da mi mleko uide čez lonec. Ostanek mleka v loncu ima potem čuden okus, ki ga mož ne ceni preveč. Kaj naj storim?

Odgovor: Vaš način kuhanja mleka uničuje bakterije, ki živijo v mleku. Kuhajte mleko še naprej, kot ste se naučili. Vaš mož se bo privadil na takšen okus.

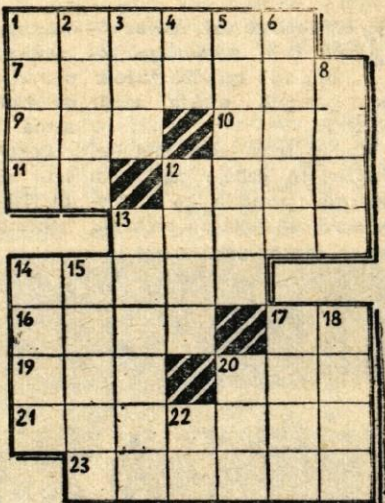
K. K., Jesenice

Vprašanje: Ko ležim v postelji, mi včasih krožijo po možganih težki problemi. Pred dnevi sem reševal problem, ki odkriva

težak zločin. Kdo je pravzaprav kriv za smrt Mrtvega morja? Nisem ovaduh in podobno. Zelel pa bi, da se storilec tega zločina kaznuje. K temu me silijo samo humanitarni razlogi. Nihče ne more na tem svetu živeti ne kaznovan, če je zagrešil zločin. Pravičnost mora biti! Nekega dne bo padel zločinec v roke pravice. Mrtvo morje je mrtvo! Nihče ne ve, kako je prišlo do smrti, ali je bila to naravna smrt ali zločin. Če je bil zločin, kakšni so bili razlogi, da ga je spravil s sveta. Ali je storilec morje še pred smrtjo mučil? Ga je umoril z nožem ali orožjem? Iz osvete ali iz koristiljubja? Kje so priče in kaj lahko povedo? Zakaj policija ne začne s preiskavo? Zanima me, kako naj sprožim postopek, da bo zločinec kaznovan.

Odgovor: Lahko mirno spite. Mrtvo morje je umrlo čisto naravno smrt. Imela je hudo pljučnico.

Križanka št. 7



Vodoravno: 1. usmiljenje, 7. glinasto glasbilo, 9. vodna žival, 10. dvojica, 11. površinska mera, 12. kmečko orodje, 13. čut zavesti, 14. del obraza, 16. glasbilo, 17. najvišja igralna karta, 19. grška črka, 20. reka v Avstriji, 21. predmestje Beograda, kjer ima Tito svojo rezidenco, 23. pooblastilo, naročilo.

Navpično: 1. težko spanje, 2. grški bajeslovni letalec, 3. loščilo, 4. oranje, 5. peščeni nanos, 6. klada za sekanje drv, 8. grški bog vojne, 12. kemična spojina vodika in kisika, 13. slovesni obhod, 14. gorenjsko letoviško mesto, 15. ubranost, 17. rusko žensko ime, 18. bolezen na žitu, 20. reka v Indiji, 22. veznik.

Rešitev križanke št. 10

Vodoravno: 1. sraka, 6. remont, 8. Am, 9. Tara, 11. kotomer, 13. Anam, 14. za, 15. trezor, 17. arara.